

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

з дисципліни

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

**для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

Харків - 2019

Робочий зошит з дисципліни «Бухгалтерський облік» (загальна теорія) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Н. С. Акімова, О.О.Говоруха. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 116 с.

Укладачі: Акімова Н.С., канд. екон. наук, проф.
Говоруха О.О., канд. екон. наук, доц.

Рецензент: Кирильєва Л.О., к.е.н., доцент

Кафедра бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»
Протокол від «20» травня 2019 року №7

Схвалено вченою радою ХДУХТ
Протокол від «28» грудня 2019 року №6

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ
Протокол від «27» грудня 2019 року №7

© Акімова Н.С., Говоруха О.О., 2019
© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2019

ЗМІСТ

	Вступ.....	4
Тема 1.	Бухгалтерський облік в системі господарського обліку, його суть і характеристика в історичній ретроспективі.....	5
Тема 2.	Бухгалтерський облік в сучасній системі управління суб'єктом господарювання	6
Тема 3.	Предмет і методи бухгалтерського обліку.....	10
Тема 4.	Бухгалтерський баланс	19
Тема 5.	Рахунки бухгалтерського і подвійний запис.....	33
Тема 6.	Класифікація рахунків	33
Тема 7.	Первинне спостереження : документація та документування в бухгалтерському обліку	49
Тема 8.	Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку	56
Тема 9.	Вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку : оцінка та калькулювання	59
Тема 10	Облікова реєстрація та узагальнення даних бухгалтерського обліку....	64
Тема 11	Облік процесу створення підприємства, формування та зміни власного капіталу	74
Тема 12	Облік процесу придбання та використання активів підприємства.....	79
Тема 13	Облік процесу виробництва продукції, виконаних робіт, послуг.....	82
Тема 14	Облік процесу реалізації виробництва продукції, виконаних робіт, послуг	86
Тема 15	Визначення та відображення фінансових результатів основних господарських процесів	89
Тема 16	Основи фінансової звітності	92
Тема 17	Сутність та принципи управлінського обліку	100
Тема 18	Міжнародна стандартизація та організація національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні	104
Тема 19	Загальні принципи організації бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання	107
Тема 20	Бухгалтерський облік в системі економічних наук та основи методології його наукових досліджень	108
	Список використаних джерел	111

ВСТУП

Робочий зошит з дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)» підготовлений з метою надання допомоги студентам щодо опанування цієї дисципліни з-за допомогою виконання спеціально розроблених завдань за темами, що повинно сприяти виробленню у студентів навиків логічного мислення, уміння приймати оперативні правильні рішення в господарчій діяльності підприємства.

Метою складання зошиту є формування знань з практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Основним завданням робочого зошиту є навчитися правильно вести бухгалтерський облік на підприємствах на підставі використання прогресивних форм національних та міжнародних стандартів; набуття навичок опрацювання та використання облікової інформації в управлінні.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен опанувати:

- поняття предмету, методу, техніки та організації бухгалтерського обліку;
- порядок складання, перевірки та обробки документації та облікових реєстрів;
- відображення господарських операцій на рахунках, види бухгалтерських записів;
- організацію аналітичного та синтетичного обліку, відмінності в його побудові;
- узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

ТЕМА 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ ГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЙОГО СУТЬ І ХАРАКТЕРИСТИКА В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Питання для самоконтролю :

1. Яка країна вважається основоположником бухгалтерського законодавства ?
2. Якими історичними фактами зумовлені поява та розвиток обліку ?
3. Кого вважають основоположником бухгалтерського обліку?
4. Етапи становлення бухгалтерського обліку.
5. Перша публікація на облікову тему.
6. Якими роками датується зародження бухгалтерського обліку в Україні?
7. Перелічить проблеми бухгалтерського обліку сучасності.

Тема рефератів :

1. Бухгалтерський облік в Стародавньому світі.
2. Періоди розвитку бухгалтерського обліку.
3. Еволюція бухгалтерського обліку.
4. Лука Пачолі та його роль в розвитку бухгалтерського обліку.
5. Становлення бухгалтерського обліку в Європі.
6. Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в Україні.
7. Історія становлення бухгалтерського обліку в Україні та світі.

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Питання для самоконтролю :

1. Що таке господарський облік ? Для чого він призначений.
2. Які існують види господарського обліку ?
3. Для чого організують управлінський облік?
4. Дайте визначення оперативному обліку.
5. Дайте визначення статичному обліку.
6. Хто є користувачем облікової інформації?
7. Які кількісні вимірники застосовують у бухгалтерському обліку?
8. Нормативно-правовий документ, який регламентує ведення в Україні бухгалтерського обліку та його характеристика.
9. Що є метою та основним завданням бухгалтерського обліку?
10. Які функції виконує бухгалтерський облік ?
11. Які існують основні принципи бухгалтерського обліку?

Тема рефератів:

1. Бухгалтерський облік як основне джерело інформації для прийняття рішень.
2. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні.
3. Функції та роль облікової служби на підприємстві.
4. Види бухгалтерського обліку: взаємозв'язок та відмінності.

Завдання

Завдання 2.1.

Розподілити показники між видами обліку (оперативний, статистичний, бухгалтерський), які його характеризують:

Таблиця 2.1

№	Показник	Види обліку		
		Оперативний	Статистичний	Бухгалтерський
1	2	3	4	5
1	Дані про колір, розмір виробу			
2	Дані про кількість комп'ютерів в бухгалтерії			
3	Дані про кваліфікацію співробітників			
4	Дані про засновників і розмір статутного капіталу підприємства			
5	Сума і кількість товарного запасу на підприємстві			
6	Сума заборгованості перед постачальниками			
7	Дані про перероблену сировину для виробництва продукції			

Завдання 2.2.

Скласти порівняльну характеристику фінансового та управлінського обліку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

<i>Ознака</i>	<i>Фінансовий облік</i>	<i>Управлінський облік</i>
Головні користувачі інформації		
Регламентація		
Використання вимірників		
Об'єкт аналізу		
Періодичність		

Ціль		
Групування затрат		
Відкритість даних		
Обов'язковість ведення		
Інші		

Завдання 2.3

Визначте види вимірників: гроші в касі — 30 грн; бензин — 100 л; цвяхи — 100 кг; відпрацьований робітниками час — 12 людино-днів; вантажівки — 10 шт.; паливо — 100 грн; лампи — 20 шт.; запасні частини — 80 грн; матеріали — 50 грн; дошки — 50 м³; витрати на ремонт — 40 людино-год.

Завдання 2.4.

Необхідно розподілити користувачів інформації на внутрішніх та зовнішніх: засновники підприємства, постачальники, кредитори, аудитори, керівники підрозділів, менеджери, банки, інвестори, спеціалісти різних рівней управління, робітники організації, податкові органи, органи статистики, покупці.

Внутрішні:
Зовнішні :

Завдання 2.5.

Які з перелічених користувачів належать до зовнішніх, а які до внутрішніх: ділові партнери, аудиторські контори, банки, менеджери, покупці й замовники, цільові фонди, фінансові аналітики, власники, інвестори, постачальники, керівники підрозділів, податкові органи, суд, державна статистика, управлінський персонал, працівники підприємства, комісії і комітети Верховної Ради?

Внутрішні:
Зовнішні :

ТЕМА 3. ПРЕДМЕТ І МЕТОД БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.

Питання для самоконтролю :

1. Що таке об'єкт бухгалтерського обліку?
2. Що таке предмет бухгалтерського обліку?
3. За якими двома ознаками характеризують у бухгалтерському обліку господарські засоби підприємства ?
4. Як групують господарські засоби підприємства за їх складом і розміщенням ?
5. Що таке власні джерела та який їхній склад?
6. Що належить до оборотних активів підприємства?
7. Що належить до залучених джерел формування господарських засобів підприємства?
8. Яка відмінність між дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства?
9. Що таке метод бухгалтерського обліку?
10. Які існують елементи методу бухгалтерського обліку?
11. Дайте визначення складових методу бухгалтерського обліку.

Завдання

Завдання 3.1.

Розподіліть активи на оборотні й необоротні: виробничі запаси, основні засоби, грошові кошти в касі підприємства, незавершене виробництво, готова продукція, довгострокова дебіторська заборгованість, малоцінні та швидкозношувані предмети, будівлі та споруди, довгострокові фінансові інвестиції, товари, тварини на вирощуванні та відгодівлі, земельні ділянки, напівфабрикати, паливо, транспортні засоби, короткострокові векселі одержані.

Завдання 3.3.

На підставі даних наведених у табл. 3.3, згрупувати господарські засоби ТОВ «ПРОСПЕКТ+» за кваліфікаційними групами наведеними в табл. 3.4.

Таблиця 3.3

Склад господарських засобів ТОВ «ПРОСПЕКТ +»

Господарські засоби підприємства	Сума, тис. грн.
1	2
Тканина костюмна на складі	53 000
Швейні машини у краєцькому цеху	40 000
Готівка в касі	500
Сатин підкладочний на складі	9000
Заборгованість експедитора Панченко О.О. за авансом виданим на господарські витрати	40
Тканина, розкroєна для пошива костюмів у цеху	8500
Нитки швейні на складі	2000
Брюки шерстяні на складі	21700
Будівля фабричного корпусу	210 000
Заборгованість універмагу за продані швейні вироби	18 400
Піджаки шерстяні на складі	8800
Драп для пошиву пальт на складі	48 000
Сатин, розкroєний для пошиву костюмів у закрійному цеху	1000
Прасувальні преси в оздоблювальному цеху	7000
Залишок коштів на поточному рахунку у банку	53 500
Заборгованість інженера Власова П.Р. за авансом виданим на відрядження	120
Костюми чоловічі на складі	7500
Гудзики костюмні на складі	400
Мотовізки в підготовному цеху	3000
Брюки зшиті у кравецькому цеху	
Разом	494 960

Таблиця 3.4.

	Основні засоби	Матеріали	Виробництво	Готова продукція	Готівка в касі	Кошти на поточному Рахунку	Засоби в розрахунках	
							з підзвітними особами	з ін. особами п-ва
Разом								
Разом :								

Завдання 3.4.

На підставі даних наведених у табл. 3.5, згрупувати господарські засоби ПК «Чарівниця» за кваліфікаційними групами наведеними в табл. 3.6.

Таблиця 3.5

Склад господарських засобів ПК «Чарівниця»

Джерело господарського засобу підприємства	Сума, тис. грн.
1	2
Статутний капітал підприємства	380 500
Заборгованість підприємству «Маяк» за матеріали	11 000
Заборгованість робітникам цехів із заробітної плати	15 000
Заборгованість банку «УкрСіббанк» за кредит на тимчасові потреби	7500
Заборгованість підприємству «Світанок» за надані матеріали	7000
Заборгованість адміністративному персоналу по заробітній платі	4000
Заборгованість за комунальні послуги з електроенергії	6000
Заборгованість підприємству «Фарт» за матеріали	8400
Заборгованість по зарплаті менеджерам зі збуту	2000
Цільове фінансування на будівництво складу	51 400
Прибуток від продажу товару	2160
Разом	494 960

Таблиця 3.6.

	Статутний капітал	Прибуток	Кредити банку	Цільові фонди	Розрахунки	
					з постачальниками	з оплати праці
Разом						

Завдання 3.5.

Згрупувати засоби підприємства за класифікацією наведеною в таблиці 3.7. Підрахувати підсумки за групами і визначити загальну суму засобів.

Майно підприємства «Зустріч» станом на 30 вересня 20 р.

Будівля адміністративного корпусу – 402 126; статутний капітал - 696 376; машини та обладнання – 150 626; заборгованість постачальникам – 62 350; будівля цеху – 133 105; малоцінні та швидкозношувані предмети – 90 813; сировина та основні матеріали – 109 016; нерозподілений прибуток – 72 270;

допоміжні матеріали – 1020; заборгованість банку за короткостроковими кредитами – 20 300; інші нематеріальні активи – 65 651; паливо – 105 124; готівка в касі – 22; незавершене виробництво – 369; готова продукція – 12 100; цільове фінансування – 126 212; заборгованість з оплати праці – 8 125; товари 40 805; кошти в національній валюті на поточному рахунку – 21 000; запасні частини – 20 000; резервний капітал 73 572; гараж – 15 320; авто - 10 250; заборгованість органам соц страху – 3047; спецодяг і спецвзуття – 2815; заборгованість покупців за продані товари – 86 805; заборгованість іншим кредиторам – 8225; комплектуючі вироби – 30 414; заборгованість підзвітних осіб – 45; заборгованість перед бюджетом – 12 902; тара і тарні матеріали – 8520; заборгованість інших дебіторів – 5105; використання прибутку в поточному році – 52 075; забезпечення на відпустки – 1620; інші грошові кошти – 5800; заборгованість перед банком за довгостроковими кредитами – 80 360; програмне забезпечення обчислювальної техніки – 3750; знос основних засобів (75 923); знос нематеріальних активів – (27 244).

Таблиця 3.7.

Матеріально-речовий аспект	Сума, грн	Правовий аспект	Сума, грн
1. Основні засоби		1. Статутний капітал	
2. Нематеріальні активи		2. Резервний капітал	
3. Виробничі запаси		3. Цільове фінансування	
4. Малоцінні та швидкозношувані предмети		4. Забезпечення витрат і платежів персоналу	
5. Незавершене виробництво		5. Прибуток	
6. Готова продукція		6. Довгострокові кредити	

7. Товари		7. Короткострокові кредити банку	
8. Кошти в касі		8. Заборгованість постачальникам	
9. Кошти на поточному рахунку		9. Заборгованість перед бюджетом	
10. Кошти на інших рахунках		10. Заборгованість органам соціального страхування	
11. Дебіторська заборгованість		11. заборгованість з оплати праці	
12. Заборгованість покупців за товари		12. Заборгованість іншим кредиторам	
РАЗОМ		РАЗОМ	

Завдання 3.6.

Здійснити групування господарських засобів фабрики «Мрія» за класифікаційними ознаками наведеними в таблиці 3.8. Дані для виконання :

1. довгострокові кредити банку – 5500
2. транспортні засоби – 8000
3. сировина – 6000
4. векселя видані – 7500
5. незавершене виробництво – 3000
6. готова продукція – 1200
7. МШП – 1400
8. знос основних засобів – 600
9. напівфабрикати – 2200
10. основні матеріали – 3000
11. короткострокові кредити – 500
12. нерозподілений прибуток – 28000
13. товари – 2500
14. витрати майбутніх періодів – 600
15. кошти на валютному рахунку – 2000

- 16.будівля – 77000
- 17.статутний капітал – 81438
- 18.нематеріальні активи – 6200
- 19.допоміжні матеріали – 820
- 20.тара и тарні матеріали – 150
- 21.заборгованість перед робітниками з оплати праці – 7500
- 22.паливо – 3500
- 23.заборгованість перед постачальниками – 4800
- 24.кошти на поточному рахунку – 12000
- 25. готівка в касі – 100
- 26.заборгованість перед органами страхування – 1500
- 27.інша дебіторська заборгованість – 1650
- 28.векселя отримані – 6000
- 29.заборгованість підзвітних осіб – 18.

Таблиця 3.8

<i>Класифікація господарських засобів</i>		<i>Джерела їх виникнення</i>	
<i>Оборотні</i>	<i>не оборотні</i>	<i>власні</i>	<i>Залучені</i>
Всього	Всього	Всього	Всього

Завдання 3.7

Згрупувати господарські засоби взуттєвої фабрики «Монарх» за класифікаційними ознаками наведеними в таблиці 3.9. Дані для виконання :

1. будівля підприємства – 37500
2. обладнання – 8900

3. торгова марка – 2300
4. допоміжні матеріали – 350
5. заборгованість перед бюджетом – 1390
6. кредит банку – 5000
7. статутний капітал – 103790
8. устаткування для пошиву взуття – 40000
9. розрахунки з робітниками по заробітній платі – 16050
10. авто – 7000
11. паливо – 650
12. запчастини для швейного устаткування – 390
13. шкіра – 7460
14. прибуток – 6730
15. заборгованість перед постачальниками – 19550
16. кошти на поточному рахунку – 27890
17. готівка в касі – 90
18. заборгованість покупців за продукцію – 13900
19. фурнітура – 6200
20. заборгованість перед органами соціального страхування - 740
21. нитки - 545
22. заборгованість підзвітних осіб – 75.

Таблиця 3.9.

<i>Класифікація господарських засобів</i>		<i>Джерела їх виникнення</i>	
<i>Оборотні</i>	<i>не оборотні</i>	<i>власні</i>	<i>Залучені</i>
Всього	Всього	Всього	Всього

Завдання 3.8.

Які елементи методу бухгалтерського обліку наведені нижче (інвентаризація, документація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс та звітність) використанні при здійсненні та обліку наведених господарських операцій ?

1. на підставі наказу було видано зарплату працівникам

_____

2. визначено собівартість 100 одиниць готової продукції

_____

3. складено звіт з праці та бухгалтерський баланс

_____

4. на бухгалтерських рахунках відображено нарахування зносу нематеріальних активів _____

5. здійснено уцінку матеріальних цінностей

_____

6. встановлено факт нестачі товарів на складі

_____

7. прийнято авансовий звіт робітника про використання підзвітних сум

_____.

ТЕМА 4. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Питання для самоконтролю:

1. Що являє собою бухгалтерський баланс – як елемент методу бухгалтерського обліку?
2. Як побудований бухгалтерський баланс?
3. Що відображається в активі та пасиві балансу?
4. Що означає термін «стаття балансу»?
5. З яких розділів складається актив балансу, розкрийте їх зміст ?
6. З яких розділів складається пасив балансу, розкрийте їх зміст ?
7. У чому полягає зміст розділів "Необоротні активи" та "Витрати майбутніх періодів"?
8. У чому полягає зміст розділу "Власний капітал"?
9. Яку інформацію відображають розділи "Забезпечення наступних витрат і платежів" та "Доходи майбутніх періодів"?
10. У чому полягає взаємозв'язок статей балансу та рахунків бухгалтерського обліку?
11. Чим пояснити рівняння стогів активу та пасиву бухгалтерського балансу?
12. Як впливають господарські операції на баланс?
13. Перерахуйте типи балансових змін.

Завдання

Завдання 4.1.

Які з перелічених статей належать до активу, а які до пасиву?

Зареєстрований капітал, запаси, дебіторська заборгованість, короткострокові кредити банків, поточні фінансові інвестиції, векселі видані, гроші, будівлі, споруди, резервний капітал, цільове фінансування, векселі отримані, доходи майбутніх періодів, позика банку, прибутки, заборгованість покупців, благодійна допомога.

Таблиця 4.1

<i>Актив</i>	<i>Пасив</i>

Завдання 4.2

На підставі даних наведених у табл. 4.2. заповніть баланс підприємства «Весна» (за формою №1) станом на 31.12. 20__ р. (табл. 4.3.).

Таблиця 4.2.

<i>Показники</i>	<i>Сума, грн.</i>
Виробничі запаси	1744,00
Статутний капітал	56 480,00
Короткострокові кредити банків	2080,00
Готова продукція	18 000,00
Товари	6650,00
Векселі одержані (понад 1 рік)	30 000,00
Додатково вкладений капітал	3090,00
Забезпечення виплат персоналу	3200,00
Поточні фінансові інвестиції	2000,00
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3800,00
Незавершене виробництво	10 256,00

Завдання 4.3.

Знайдіть помилку в наведеному в табл. 4.4. розподілі балансових статей на підприємстві «Троянда» та складіть правильний баланс.

Таблиця 4.3.

Додаток 1 до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
Знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі ін підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Продовження таблиці 4.3

1	2	3	4
Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необ. активами, утрим. для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Розподіл балансових статей

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн.
Незавершене виробництво	2200,00	Поточні фінансові інвестиції	1200,00
Довгострокові кредити банку	1200,00	Заборгованість з оплати праці	700,00
Виробничі запаси	1000,00	Готова продукція	1500,00
Нерозподілений прибуток	420,00	Векселі видані	300,00
Відстрочені податкові активи	200,00	Цільове фінансування	1000,00
Резервний капітал	560,00	Зареєстрований капітал	3780,00
Векселі одержані	300,00	Грошові кошти	780,00
Нематеріальні активи	550,00	Вилучений капітал	230,00

Баланс (виправлений)

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн.
Всього		Всього	

Завдання 4.4.

На підставі приведених нижче даних (табл. 4.5.) скласти баланс ПАТ «Хладопром» на початок звітної періоду (для виконання завдання доцільно мати бланк звітності ф. №1 «Баланс».

Довідка : валюта балансу на початок звітної періоду - тис. грн.

Дані для виконання завдання

№ з/п	Господарські засоби підприємства	Од. вим.	К-ть	Ціна	Сума, грн.
1	Будинки цехів	шт.	3	-	50 000
2	Грошові кошти в касі комбінату				200
3	Спороди	шт.	1		3800
4	Заборгованість постачальникам				1500
5	Аванс, виданий на відрядження робітнику виробництва Куц А.А.				580
6	Калькулятори	шт	5	200	1000
7	Тара				370
8	Шафи металеві	шт	3	580	1740
9	Запасні частини				1800
10	Автомобіль ВАЗ	шт	2	40000	80000
11	Грошові кошти на поточному рахунку в національній валюті				20000
12	Грошові документи				850
13	Заборгованість покупців за відгружену готову продукцію				22000
14	Кредит банку терміном на 1 рік				15000
15	Зареєстрований капітал				156010
16	Резервний капітал				13000
17	Заборгованість перед фондом соціального страхування				920
18	Заборгованість перед працівниками з зарплати				15000
19	Аванс, виданий на потреби господарства завгоспу Лінь АП				200
20	Грошові кошти на валютному рахунку				4000
21	Готова продукція на складі				8000
22	Заборгованість по податках бюджету				3000
23	Сировина й матеріали				1300
24	Заборгованість підзвітних осіб				800
25	Кошти передані інкасаторам банку				2320
26	Бухгалтерські програми				2520
27	Нерозподілений прибуток				8420
28	МШП				800
29	Господарський інвентар				340
30	Холодильники	шт	5	1900	9500
31	Незавершене виробництво				730

Підприємство _____ за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОПФГ _____
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД _____
 Середня кількість працівників-1 _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
Знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі ін підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Продовження таблиці

1	2	3	4
Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необ. активами, утрим. для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Завдання 4.5

Визначить типи балансових змін та визначте вплив кожної господарської операції на відповідню статтю бухгалтерського балансу

Таблиця 4.6.

№ п/п	Зміст господарської операції	Зміни в балансі				Тип балансових змін
		Актив		Пасив		
		+	-	+	-	
1	Отримано грошові кошти з поточного рахунку в касу					
2	Видано підзвітній особі гроші з каси					
3	Оприбуткована сировина від постачальника					
4	Видана з каси зарплата робітникам					
5	За рахунок нерозподіленого прибутку збільшено резервний капітал					
6	Списана на виробництво продукції сировина					
7	Отримано на поточний рахунок довгострокова позика банку					
8	Зарховано на поточний рахунок кошти від покупців					
9	Сплачено кошти в бюджет з поточного рахунку					
10	Нарахована зарплата працівникам за виготовлення продукції					
11	Відпущено зі складу матеріальні цінності у вир-во					
12	Отримано в касу грошові кошти для виплати зарплати					
13	Відпущено товари покупцям з безготівковий розрахунок					
14	Погашена заборгованість перед постачальниками					
15	Одержано безоплатно основні засоби					
16	Утримано ПДФО із зарплати					

Завдання 4.6

На підставі наведених нижче даних (табл. 4.7) скласти бухгалтерський баланс ТОВ «ПРОГРЕС» на початок року.

Таблиця 4.7.

Склад активів і пасивів підприємства

Господарські засоби підприємства	Сума, тис. грн.
1	2
Зареєстрований капітал	14248,6
Сировина і матеріали	401,6
Дебіторська заборгованість за бюджетними платежами	3,2
Поточні зобов'язання з оплати праці	241,4
Додатково вкладений капітал	1340,4
Нематеріальні активи:	
- первісна вартість;	3,6
- накопичена амортизація.	0,8
Забезпечення виплат персоналу	22,4
Дебіторська заборгованість за майно у фінансовій оренді	235,4
Резервний капітал	766,8
Короткострокові векселя видані	53,4
Заборгованість за авансами, отриманими від покупців у рахунок майбутньої поставки товарів	497,4
Будівлі і споруди:	
- первісна вартість;	19565,2
- знос.	4681,0
Вилучений капітал	7,4
Поточні зобов'язання за рахунками:	
- у пенсійний фонд;	23,1
- у фонд соціального страхування.	43,4
Незавершене виробництво	241,4
Наявність грошових коштів у банках:	
- у національній валюті на поточному рахунку;	153,6
- у національній валюті на інших рахунках;	5,6
- в іноземній валюті на поточному рахунку.	9,8
Поточні зобов'язання підприємства учасника товариства за дивідендами	60,0
Нерозподілений прибуток	3561,2
Автотранспорт, машини і обладнання:	
- первісна вартість;	8721,0
- знос.	3601,4
Поточні фінансові інвестиції	17,4

1	2
Незавершене будівництво	867,6
Готова продукція	700,6
Цільове фінансування	175,2
Витрати майбутніх періодів	1,0
Кредиторська заборгованість постачальникам за отриману сировину	1835,8
Короткострокові векселі отримані	77,4
Доходи майбутніх періодів	1,6
Довгострокові кредити банку	106,9
Запасні частини, паливо та інші виробничі запаси	219,0

Вказати балансові зміни, що відбулися на ТОВ «ПРОГРЕС», на підставі даних про господарські операції (табл. 4.8).

Таблиця 4.8.

№ з/п	Зміст господарської операції	Зміни в балансі				Сума, грн.
		Актив		Пасив		
		+	-	+	-	
1	2	3	4	5	6	7
1	Отримано запасні частини від ТОВ «Мрія». Рахунок не сплачено					5000,0
2	Видана зарплата робітникам підприємства					4000,0
3	Нарахована зарплата робітникам виробничого цеху					1200,0
4	Утримана податок з доходів фізичних осіб					80,0
5	На валютний рахунок надійшли кошти від іноземного покупця					200,0
6	За рахунок прибутку поповнений резервний капітал					5000,0
7	З поточного рахунку перерахована заборгованість до бюджету					800,0
8	Нарахована зарплата робітникам основного виробництва					900,0
9	Надійшло паливо від ТОВ «СТРУМ». Рахунок не сплачено					500,0
10	Оплачено ТОВ «СТРУМ» готівкою					400,0
11	З поточного рахунку перераховано до бюджету податки					1300,0
12	Нараховані дивіденди акціонерам					350,0

Продовження табл. 4.8

1	2	3	4	5	6	7
13	Оплачено отримані запасні частини					5000,0
14	З поточного рахунку погашено короткострокові кредити банку					1000,0
15	На поточний рахунок зараховані дивіденди за придбані акції					2000,0
16	Оприбуткована готова продукція основного виробництва					8500,0
17	З поточного рахунку проведена оплата витрат майбутніх періодів					800,0
18	Видано адміністратору з каси підзвіт на відрядження					200,0
19	Виданий вексель у погашення заборгованості постачальнику					1150,0
20	Повернута в касу невикористана підзвітною особою сума					30,0

Скласти бухгалтерський баланс на кінець року, використовуючи баланс на початок року (заповнений згідно табл. 4.7.) та відомості про зміни в його статтях (табл. 4.8).

Підприємство _____ за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОПФГ _____
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД _____
 Середня кількість працівників-1 _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
Знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковую- ються за методом участі в капіталі ін підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Продовження таблиці

1	2	3	4
Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необ. активами, утрим. для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

ТЕМА 5-6. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС. КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ.

Питання для самоконтролю :

1. Що таке рахунки бухгалтерського обліку ?
2. На які види підрозділяються бухгалтерські рахунки ?
3. Охарактеризуйте План рахунків бухгалтерського обліку.
4. Яке значення Плану рахунків бухгалтерського обліку ?
5. Як класифікуються рахунки бухгалтерського обліку?
6. Класифікуйте рахунки за економічним змістом.
7. Якою є класифікація рахунків за призначенням і структурою ?
8. Навіщо в бухгалтерському обліку використовують субрахунки ?
9. Пояснити взаємозв'язок бухгалтерських рахунків з Балансом.
10. У чому полягають особливості позабалансових рахунків ?
11. Дайте характеристику результативним рахункам.
12. У чому полягає призначення та склад основних рахунків?
13. Дайте характеристику активних рахунків.
14. Дайте характеристику пасивних рахунків.
15. Обґрунтуйте суть активно-пасивних бухгалтерських рахунків.
16. Що таке «сальдо рахунків» ?
17. У чому виражається взаємозв'язок рахунків з бухгалтерським балансом ?
18. Яке значення має дебет і кредит в активних і пасивних рахунках ?
19. Як відкрити рахунок, підрахувати обороти, визначити кінцеве сальдо?
20. У чому суть подвійного запису ?
21. Що називається кореспонденцією рахунків ?
22. Сформулюйте визначення категорій «синтетичні і аналітичні рахунки», «синтетичний і аналітичний облік».
23. Які роль і значення субрахунків?
24. Назвіть призначення і побудову позабалансових рахунків.

Завдання 5.3.

У наведених схемах рахунків визначте невідомі суми.

Активний рахунок

Дебет	Кредит
Сальдо на початок: 500.00	
11) 400.00	15) 3000.00
18) 9000.00	16) 250.00
24) ?	22) ?
Оборот по Дебету : 10180.00	Оборот по Кредиту : ?
Сальдо на кінець: 7130.00	

Пасивний рахунок

Дебет	Кредит
	Сальдо на початок: 200.00
1) 320.00	18) 9000.00
8) 100.00	27) 180.00
12) ?	
Оборот по Дебету : 620.00	Оборот по Кредиту : ?
	Сальдо на кінець: ?

Активний рахунок

Дебет	Кредит
Сальдо на початок: 430.00	
5) 20000.00	8) 15500.00
	9) 4500.00
Оборот по Дебету : ?	Оборот по Кредиту : ?
Сальдо на кінець: ?	

Завдання 5.4.

На підставі даних ТОВ «Віват» (табл. 5.3) необхідно:

1. скласти баланс підприємства на початок місяця (табл. 5.4);
2. відкрити рахунки синтетичного і аналітичного обліку та занести в них початкове сальдо;
3. заповнити журнал реєстрації господарських операцій на підставі здійснених за місяць операцій (табл. 5.5);
4. на підставі журналу реєстрації господарських операцій зробити записи на рахунках аналітичного та синтетичного обліку, вивести кінцеве сальдо;
5. скласти бухгалтерський баланс на кінець місяця.

Таблиця 5.3

Дані початкового балансу ТОВ «Віват»

Статті балансу	Сума, грн.
Субрахунок 301 «Готівка»	430,00
Рахунок 50 «Довгострокові позики»	22000,00
Рахунок 12 «Нематеріальні активи»	6900,00
Субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами»	120,00
Субрахунок 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	64150,00
Субрахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	31000,00
Рахунок 43 «Резервний капітал»	14000,00
Рахунок 401 «Зареєстрований капітал»	98000,00
Субрахунок 661 «Розрахунки за заробітною платою»	15750,00
Рахунок 23 «Виробництво»	109400,00
Субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті»	70000,00
Субрахунок 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»	3950,00

Таблиця 5.4.

Баланс ТОВ «Віват»

Статті активу	Сума, грн		Рядок балансу	Статті пасиву	Сума, грн.		Рядок балансу
	На початок	На кінець			На початок	На кінець	
Всього				Всього			

Таблиця 5.5

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Оприбутковані товари, отримані від ТОВ «ОРІОН»			9340
2.	Крім того, ПДВ			
3.	Погашена заборгованість перед постачальником			7500
4.	Нараховано сторонній організації за доставку			300
5.	Отримана з розрахункового рахунку в касу підприємства сума на виплату зарплати			20000
6.	Здійснена оплата за транспортні послуги			
7.	Частина резервного капіталу направлена на збільшення статутного			10000
8.	Видана заробітна плата із каси			17500
9.	Перераховано з каси на розрахунковий рахунок сума невикраденої зарплати			

Завдання 5.5

На підставі наведеного нижче балансу ПП «Атріум» (табл. 5.6):

а) відкрити бухгалтерські рахунки і занести в них початкове сальдо;

б) відкрити журнал господарських операцій і записати в ньому здійсненні за період операції (табл. 5.7);

в) відобразити на бухгалтерських рахунках здійсненні господарські операції, підрахувати обороти та визначити сальдо на кінець періоду;

г) скласти бухгалтерський баланс на кінець періоду (табл. 5.8).

Таблиця 5.6.

Баланс ПП «Атріум» на початок звітнього періоду

<i>Статті активу</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>Статті пасиву</i>	<i>Сума, грн.</i>
Основні засоби (10)	97500	Зареєстрований капітал (40)	108800
Гудвіл (126)	2700	Резервний капітал (43)	9000
Паливо (203)	300	Нерозподілений прибуток (44)	6050
Сировина і матеріали (201)	18900	Короткострокові кредити (60)	4000
Виробництво (23)	6800	Розрахунки з постачальниками і підрядниками (63)	19950
Готова продукція (26)	9560		
Готівка (30)	70	Розрахунки за податками та зборами (64)	700
Рахунки в банках (31)	20000	Розрахунки зі страхування (65)	2100
Розрахунки з покупцями та замовниками (36)	8340	Розрахунки з оплати праці (66)	13705
Розрахунки з підзвітними особами (372)	135		
Баланс	164305		164305

Таблиця 5.7

Журнал реєстрації господарських операцій

<i>Зміст господарських операцій</i>	<i>Бухгалтерський запис</i>		
	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>	<i>Сума, грн.</i>
1. Надійшла сировина від постачальника, розрахунок за яку не зроблено			2560
2. Оплачено рахунок постачальника			2560
3. Отримано з розрахункового рахунка в касу сума для сплати заробітної плати			13000
4. Виплачено заробітну платню працівникам			13000
5. Видано з каси підзвітній особі гроші			40
6. Оприбутковано матеріали придбані підзвітною особою			35

7. Повернено у касу залишок невикористаних підзвітних сум			5
8. Перераховано з розрахункового рахунка постачальникам у погашення заборгованості			9300
9. Надійшли на розрахунковий рахунок платежі від покупців за відвантажений раніше товар			8340
10. Відпущено сировину зі складу у виробництво			1900
11. Перераховано з розрахункового рахунка в погашення заборгованості - органам соціального страхування			2100
- у бюджет			700

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Таблиця 5.8

Підприємство _____ за ЄДРПОУ
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОПФГ
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД
 Середня кількість працівників-1 _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
Знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі ін підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		

Продовження таблиці 5.8

1	2	3	4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необ. активами, утрим. для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

«Завдання 5.6.

На підставі даних ТОВ «ОРЕОЛ»(табл. 5.9) необхідно:

1. заповнити журнал реєстрації господарських операцій (табл. 5.10);
2. скласти оборотну відомість за рахунками аналітичного обліку на підставі відомості залишків за субрахунками (табл. 5.11-5.14);
3. скласти оборотний баланс на кінець звітної періоду (5.15).

Таблиця 5.9

Баланс підприємства на початок звітної періоду

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Основні засоби - залишкова вартість - первісна вартість - знос	13400 15000 1600	Зареєстрований капітал	20000
		Резервний капітал	2885
		Нерозподілений прибуток	4780
Запаси: - сировина і матеріали; - незавершене виробництво - готова продукція	270 135 970	Короткострокові кредити банку	8700
		Векселі видані	1200
		Поточні зобов'язання за розрахунками:	
Грошові кошти: - у касі; - на поточному рахунку	500 17300	- з бюджетом;	120
		- зі страхування;	40
		- з оплати праці	350
Дебіторська заборгованість покупців	1300	Кредиторська заборгованість за товари	400
Нематеріальні активи та групи їх вибуття	4600		
Всього		Всього	

Таблиця 5.10

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	На склад підприємство отримано від ЧП «Шевченко» 10 м кожи натуральної за ціною 20 грн. за м, від ТОВ «ПРОГРЕС» хутро натуральне 30 м за ціною 30 грн. за м .			
2	З поточного рахунку сплачено: ТОВ «ПРОГРЕС» 850 грн., ДП «Рута» 150 грн., ЧП «Шевченко» 250 грн.			

Продовження табл. 5.10

3	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва за окладами і тарифами			2300
4	З поточного рахунку в касу підприємства отримано коти на виплату заробітної плати			
5	Зі складу на виробництво отримано: тканина підкладкова 7м, хутро натуральне 25м та тканина бавовна 100% 8м			
6	Видана заробітна плата робітникам			2100
7	Надійшли грошові кошти від покупця на поточний рахунок			1000
8	З поточного рахунку погашені короткострокові позики банку			7200
9	З каси підприємства видано завгоспу на закупівлю тканини бавованої			250
10	Оприбуткована тканина бавовна, придбана завгоспом			

Таблиця 5.11

Відомість залишків за субрахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» на початок звітної періоду

№ з/п	Назва підприємства	Сума, грн.
1	ТОВ «ПРОГРЕС»	50
2	ЧП «Шевченко»	120
3	ТОВ «Катюша»	74
4	ДП «Рута»	156
	Разом	400

Таблиця 5.12

Відомість залишків за субрахунком 201 «Сировина і матеріали» на початок звітної періоду

№ з/п	Найменування	Од. виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1	Тканина бавовна 100%	М	10	5	50
2	Кожа натуральна	М	5	20	100
3	Хутро натуральне	М	2	30	60
4	Тканина підкладкова	М	15	4	60
	Разом				270

Продовження табл. 5.16

9	МШП	35000
10	Готівка	2000
11	Нерозподілений прибуток	3250
12	Тара	8500
13	Розрахунки за податками й платежами	5600
14	Заборгованість за довгостроковими позиками	24000
15	Розрахунки з підзвітними особами (Дебет)	515

Таблиця 5.17

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з\п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Надійшла крупа гречана 25 кг по 33.75 грн., крупа рисова 35 кг по 22.64 від ТОВ «Олімп», розрахунок за які не здійснено	
2	З розрахункового рахунку оплачена заборгованість ТОВ «Олімп»	
3	Оприбутковані МШП придбані Кравцовим ДР – 55 грн	
4	Повернута у касу невикористана підзвітна сума Кравцовим ДР	
5	Перераховано з рахунку в погашення всієї заборгованості постачальникам ПАТ «ХОРС»; ТОВ «АСС»	
6	Зроблено передплату за майбутню поставку товарів від ТОВ «Молочний дім» - 4530 грн.	
7	Надійшло вершкове масло «Волошкове поле» 72.5% - 100 пачок по 14.15 грн та молоко «Волошкове поле» - 100 пакетів – 8.5 грн від ТОВ «Молочний дім»	
8	Відображено залік заборгованості (оп. 6-7)	
9	Перераховано кошти в погашення всієї заборгованості перед ТОВ Молочний дім, ПАТ «ХЖК», фірма «Оліс ЛТД»	
10	Отримані кошти з поточного рахунку на виплату зарплати – 29500 грн.	
11	Виплачено зарплату – 29000 грн.	
12	Повернуто суму невикористаної зарплати	
13	Повернута сума невикористаних витрат на відрядження заступником директора Голубом О Л – 23 грн	

Таблиця 5.18

Відомість залишків за субрахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами» на початок звітного періоду

№ з/п	П.І.Б.	Посада	Ціль авансу	Сума
1	Кравцов Д.Р.	Завгосп	госп. витрати	65
2	Голуб О.Л.	заст. директора	відрядження	450
	Разом			515

Таблиця 5.19

Відомість залишків за субрахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» на початок звітної періоду

№ з/п	Назва підприємства	Сума, грн.
1	ТОВ «Олімп»	10000
2	ПАТ «ХОРС»	2156
3	ТОВ «Молочний дім»	1120
4	ПАТ «ХЖК»	2130
5	Фірма «Оліс лтд»	450
6	ТОВ «АСС»	280
	Разом	16136

Таблиця 5.20

Відомість залишків за субрахунком 282 «Товари в торгівлі» на початок звітної періоду

№ з/п	Найменування	Од. виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1	Крупа гречана	Кг	200	15.00	3000
2	Крупа рисова	Кг	110	18	1980
3	Соус Сацебелі 200 гр	пакет	100	3.15	315
4	Масло «Волошкове поле»	пачка	80	12.80	1024
5	Маргарин вершковий 250 грн	пачка	50	8.00	400
6	Паста томатна 70 гр	пачка	30	4.75	142.50
7	Майонез провансаль 67%, 200г	пачка	40	4.20	168
Разом					7029.50

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт	Кт

Дт Кт	Дт Кт	Дт Кт
Дт Кт	Дт Кт	Дт Кт
Дт Кт	Дт Кт	Дт Кт

Таблиця 5.21

Оборотний баланс _____ за звітний період

Шифр рахунку	Назва рахунку	Сальдо на початок		обороти за місяць		Сальдо на кінець	
		Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
Разом							

ТЕМА 7. ПЕРВИННЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ : ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Питання для самоконтролю :

1. Поясніть суть і значення первинних облікових документів.
2. У чому суть зведених бухгалтерських документів?
3. Які є вимоги до змісту документів?
4. Перелічіть реквізити бухгалтерських документів та їх види.
5. Як виправляють помилки в бухгалтерських документах?
6. У чому полягають сутність і значення уніфікації та стандартизації документів?
7. Назвіть класифікацію бухгалтерських документів.
8. Розкрийте сутність та завдання документообороту на підприємстві.
9. Які є етапи бухгалтерської обробки документації?
10. Яку організацію має архів на підприємстві. Які є види архівів?
11. Які існують терміни зберігання бухгалтерських документів?

Завдання

Завдання 7.1.

З поданого переліку назвіть реквізити документів, які є обов'язковими для первинних документів та заповніть таблицю 7.1.

Таблиця 7.1.

№	Дані для виконання завдання	Обов'язкові реквізити	Реквізити, які не є обов'язковими
1	Назва документа, форми		
2	Дата і місце складання документа		
3	Номер документа		
4	Назва підприємства, від імені якого складено документ		
5	Юридична адреса підприємства, від імені якого складено документ		
6	Форма власності підприємства, від імені якого складено документ		
7	Галузь підприємства, від імені якого складено документ		

Продовження таблиці 7.1

8	Ідентифікаційний код підприємства		
9	Код платника податків, від імені якого складено документ		
10	Номер поточного банківського рахунку п-ва, від імені якого складено документ		
11	Печатка підприємства, від імені якого складено документ		
12	Зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру госп. операції		
13	Посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції, правильність її оформлення		
14	Особистий підпис особи, яка брала участь у здійсненні госп. операції		
15	Підстава для здійснення операції		
16	Дані про документ, що засвідчує особу-одержувача документа		

Завдання 7.2.

Продовжіть речення або виберіть правильну відповідь

1. Документ – це ...._____

_____

2. Документ, який містить відомості про господарську операцію і є юридичним доказом її здійснення – це ....._____

3. Документ, складений в процесі ведення господарської операції або відразу після її завершення – це ....._____

4. Документ складений на підставі декількох первинних документів для отримання узагальнених даних - це :

а) бухгалтерський документ;

б) зведений документ;

в) первинний документ.

5. Носіями первинної облікової інформації є:

а) працівники

б) папір, магнітний диск

в) телебачення, преса.

6. Первинні документи мають містити такі реквізити: (перелічіть)

---

7. В касових документах помилки виправляються :

- а) методом «Червоне сторно»
- б) коректурним методом
- в) інший варіант (вказати)_____.

8. Документи складаються :

- а) на протязі 3-х днів
- б) в момент здійснення операції
- в) відразу після закінчення операції

9. Відповідальність за своєчасне та якісне складання документів, передачу їх у встановлені строки для ведення обліку, за достовірність даних наведених в документах, несуть :

- а) головний бухгалтер та бухгалтер
- б) керівник підприємства
- в) постачальник та матеріально відповідальна особа
- г) особа, що заповнила та підписала документ.

10. Після обробки даних первинні документи зберігаються _____

Завдання 7.3.

На підставі видаткового касового ордеру № 28 від 25 жовтня 20__р. було видано аванс у розмірі 1100,00 грн. адміністратору Дикун В.П. на відрядження (наказ №17 від 21.10.__р.) за паспортом МК 944992, виданий Київським РВ ХМУ УМВС України від 06.11.2003 р.

Через три дні він повернувся та бухгалтеру Мавка Е.Ю. здав:

- квиток Харків – Київ на суму 205,00 грн.;
- квиток Київ – Харків на суму 210,00 грн.;
- квитанцію за проживання 450,00 грн.;
- добові 3*60,00 грн.
- залишок невикористаних підзвітних сум.

Необхідно заповнити видатковий касовий ордер, авансовий звіт №35 від 29.10.__ - р., прибутковий касовий ордер №34 від 29 жовтня 20__ р..

ТОВ «ОРЕОЛ», код ЄДРПОУ 13579246, директор підприємства Живко І.В.

_____ *підприємство, організація*

Типова форма №2 КО-2

Затверджена наказом

Мінстату України

від 15.01.1996р. № 51

Ідентифікаційний

код ЄДРПОУ

Код за УКУД

Видатковий касовий ордер

Номер документа	Дата складання		Кореспондуючий рахунок	Код аналітичного обліку	Сума	Код цільового призначення	

Видати _____

прізвище, ім'я, по батькові

Підстава: _____

_____ грн. __ коп.

прописом

Додаток: _____

Керівник

Головний бухгалтер

Одержав _____ грн. __ коп.

прописом

“__” _____ 200__ р.

Підпис

✓

За _____

найменування, номер, дата та місце видачі документа, який посвідчує особу одержувача

Видав касир

Ідентифікаційний

Типова форма N КО-1

код ЄДРПОУ _____

_____

(найменування підприємства (установи, організації))

_____

(найменування підприємства (установи, організації))

Прибутковий касовий ордер № _____

Л

Квитанція

від "___" _____ 20__ р.

і

до прибуткового касового ордера № _____

Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	

н

від "___" _____ 20__ р.

і

Прийнято від: _____

я

Підстава: _____

Прийнято від: _____

Підстава: _____

в

Сума _____

і

(словами)

Сума _____

д

_____ грн. _____ п.

_____ грн

_____ коп.

р

(словами)

і

Додатки: _____

з

М.П.

у

Головний бухгалтер _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Головний бухгалтер _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Касир _____

(підпис, прізвище, ініціали)

ТЕМА 8. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Питання для самоконтролю :

1. Охарактеризуйте інвентаризацію стосовно системи бухгалтерського обліку: передумови виникнення, сутність.
2. Визначте основні завдання проведення інвентаризації на підприємстві.
3. Який порядок і строки проведення інвентаризації?
4. Назвіть випадки обов'язкової інвентаризації.
5. Документальне оформлення результатів інвентаризації.

Завдання

Завдання 8.1.

Проаналізувати дану ситуацію. Дати відповіді на наступні запитання:

Чи правильно було проведено інвентаризацію? Який ще документ необхідно скласти ? Чи вірно вказано кількість примірників?

Вихідні дані: В лісгоспі Житомирського району «Луч» було проведено інвентаризацію матеріалів. Розрахунковим методом було визначено фактичну кількість лісоматеріалів. По закінченню перевірки було складено відомість вимірювання в двох примірниках. Обидва примірники було передано членам інвентаризаційної комісії.

Завдання 8.2.

Проаналізувати дану ситуацію.

Визначити, чи правильні дії інвентаризаційної комісії ? Які подальші дії головного бухгалтера? Які необхідно скласти документи?

Вихідні дані : При проведенні інвентаризації на ВАТ «Норд» інвентаризаційною комісією було виявлено передавальний пристрій, що не відображено в бухгалтерському обліку. Комісія вирішила не заносити цей засіб до відповідних документів, а повідомити про цей факт головному бухгалтеру, щоб той його оприбуткував.

Завдання 8.3.

Пов'язати наведені нижче терміни і поняття з їх змістом.

Термін	Зміст
(1) Інвентаризаційний опис	А. Документ, в якому об'єднано показники інвентаризаційних описів і порівняльних відомостей
(2) Порівняльні відомості	Б. Документ, в якому відображаються дані про стан складського господарства, результати проведення інвентаризації і висновки щодо їх відображення в обліку, пропозиції щодо заліку недостач та лишків при пересортуванні, списання недостач в межах норм природного убутку, а також понаднормові недостачі і втрати від псування цінностей та необхідні заходи щодо запобігання недостачам і втратам в подальшому
(3) Єдиний реєстр	В. Головний документ, в якому реєструються результати технологічної стадії інвентаризаційного процесу
(4) Протокол інвентаризаційної комісії	Г. Документ, який використовується для контролю за правильним оформленням вибуття товарів і списання їх вартості з підзвіту матеріально відповідальної особи
(5) Акт інвентаризації	Д. Найважливіші заключні документи, що складаються на результативній стадії інвентаризаційного процесу

Завдання 8.4.

Визначте розмір завданої шкоди за результатами проведеної інвентаризації складу тканин швейної фабрики. За даними інвентаризації наявності 13500 м тканини, за даними бухгалтерського обліку – 13520 м. Ціна 1 м – 100 грн.

Завдання 8.5.

Необхідно: проставити ці процедури в логічній послідовності проведення підготовчої стадії інвентаризаційного процесу:

- ♣ пред'явлення повноважень на проведення інвентаризації;
- ♣ отримання і перевірка останнього звіту та документів про рух цінностей;
- ♣ підготовка ТМЦ до визначення їх фактичної наявності;
- ♣ огляд місця зберігання об'єктів інвентаризації;
- ♣ перевірка вагового господарства;
- ♣ отримання від МВО розписки.

Завдання 8.5.

На складах взуттєвого підприємства проведена інвентаризація результати якої представлені в табл. 8.1. Визначте невідомі показники та остаточні результати.

Таблиця 8.1.

Найменування	Ціна, грн.	За даними інвентаризації		За обліковими даними		Нестача		Надлишок	
		К-ть	Σ	К-ть	Σ	К-ть	Σ	К-ть	Σ
Шкіра для верху взуття, дм ²	1,50	?	22950	15200	?	-	-	7	?
Тасьма, м	?	850	1105	?	1131	?	26	-	-
Клей, кг	6,25	665	?	?	4125	-	-	?	?
Картон, кг	?	?	250	53	265	?	?	-	-

ТЕМА 9. ВАРТІСНЕ ВИМІРЮВАННЯ ОБ'ЄКТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ : ОЦІНКА ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ

Питання для самоконтролю :

1. Розкрийте зміст поняття «оцінка».
2. Дайте визначення поняття «калькуляція».
3. Які методи оцінки передбачені законодавством?
4. Наведіть приклади поєднання різних методів оцінки, які передбачені стандартами обліку.
5. Що таке "справедлива вартість"? Наведіть приклади ситуацій, коли використовується такий спосіб оцінки?
6. Як здійснюється оцінка нематеріальних активів у процесі їх використання?
7. Розкрийте зміст групування витрат за економічними елементами. Які економічні елементи витрат виділяють?
8. Охарактеризуйте групування витрат за статтями калькуляції. Які ще класифікації витрат існують?
9. Які є методи калькулювання собівартості виробництва продукції? В яких випадках вони використовуються?
10. Які існують види калькуляцій ?

Завдання

Завдання 9.1

На підставі наведених нижче даних визначити собівартість продукції.

У фермера куплено 100 кг капусти по 1,00 грн. за 1 кг. Перевезення, навантаження та розвантаження було здійснено транспортно-експедиційною організацією, за що сплачено 50 грн.

Завдання 9.2

На підставі наведених нижче даних визначити собівартість продукції. (1кг капусти та моркви).

У фермера куплено 100 кг капусти по 1,00 грн. за 1 кг і 200 кг моркви по 0,50 грн. за кг. Фермеру за продукти оплачено. За перевезення, навантаження та розвантаження куплених продуктів на склад харчокомбінату оплачено автотранспортному підприємству 45,00 грн.

Завдання 9.3

На підставі наведених нижче даних скласти калькуляцію собівартості виготовленої продукції.

Випущено морозильних камер – 55 шт.

Витрати за місяць: матеріали – 60492,50 грн., комплектуючі вироби – 12457,00 грн., транспортно-заготівельні витрати – 1379,50 грн., зарплата – 6212,50 грн., відрахування до бюджету – 1429,00 грн., загальновиробничі витрати- 16814,50 грн.

Завдання 9.4

На виробництво 120 кг цвяхів пішло 130 кг заліза, за ціною 78 коп. за 1 кг. За виробництво 100 кг цвяхів робітник отримує 80 грн. Витрати на обслуговування процесу виробництва склали 23 грн, витрати електроенергії — 20 грн, витрати на реалізацію — 18 грн.

Визначте собівартість 1 кг цвяхів, його оптову та роздрібну ціну, якщо фірма очікує отримання прибутку в розмірі 40 %, ПДВ — 20 %, торгова націнка — 20 %.

Завдання 9.5

Підприємець прагне заснувати приватне підприємство з виробництва продукції "А", реалізація якої здійснюватиметься на місці без транспортування і пакування в тару. Технологічний цикл є безперервним і триває три тижні. Після закінчення виробничого процесу продукція відразу реалізується і грошові кошти знову вкладаються у виробництво.

Виробництво здійснюється в орендованому приміщенні площею 75 кв. м. Орендна плата за 1 кв. м становить 15 грн на місяць.

Технологічне устаткування продуктивністю 350 л продукції на добу коштує 39 780 грн і купується за рахунок власного капіталу підприємця.

Витрати на транспортування і монтаж - 1500 грн. Ліквідаційна вартість устаткування планується на рівні 8 % від повної первісної вартості.

Рекомендована система амортизації - рівномірна. Очікуваний строк експлуатації устаткування - 5 років. Ліцензія - 272 грн (строк дії - 3 роки).

Для виробництва запросять на роботу двох робітників з місячним окладом 300 грн і менеджера з окладом 500 грн на місяць.

Відрахування на соціальні заходи - 38% від фонду оплати праці.

Витрати сировини і матеріалів на 1 л продукції "А" становлять 0,472 грн, питомі витрати електричної енергії - 0,15 грн на 1 л.

Сформуйте собівартість 1 л продукції "А".

Таблиця 9.1

№з/п	Стаття калькуляції	Сума витрат	
		за місяць	на 1 л
1	Сировина і матеріали		
2	Електроенергія		
3	Заробітна плата робітників		
4	Нарахування на заробітну плату робітників		
5	Амортизаційні відрахування: - за основними засобами;		
	- за нематеріальними активами		
6	Загальновиробничі витрати: - орендна плата		
	- заробітна плата менеджера		
	- нарахування на заробітну плату менеджера		
	Усього		

Завдання 9.6.

Підприємство «ДРУЖБА» виготовляє трикотажні вироби (джерси, сукні, куртки тощо). Підприємством отримано заказ на виробництво 100 джерсів чоловічих.

Необхідно скласти планову калькуляцію з виготовлення готової продукції (таблиця 9.2)

Таблиця 9.2

№ п/п	Найменування статей калькуляції	Одиниця виміру	На випуск			На одиницю	
			кількість	Ціна (грн)	Сума (грн)	кількість	Сума (грн)
1	Сировина та матеріали:						
	Пряжа	кг	50,0	42,0			
	нитки	кг	5,0	45,0			
	резинка	кг	5,0	41,0			
	блискавка	шт	100,0	5,0			

	пломба	шт	100,0	0,2			
	ярлик картонний	шт	100,0	0,2			
	пакет	шт	100,0	0,2			
	етикетка	шт	100,0	0,5			
2	Електроенергія для технологічних потреб	КВт/год	100,0	43,6			
3	Відходи (відраховуються)						
	пряжа	кг	5,0	42,0			
	нитки	кг	0,8	45,0			
4	Заробітна плата виробників	Люд/год	300,0	7,0			
5	Відрахування ЄСВ	Люд/год	300,0	3,2			
6	Витрати на обслуговування обладнання	Маш/год	400,0	3,5			
7	Загальновиробничі витрати	грн	300,0				
	Виробнича собівартість	х	х	х		х	

Завдання 9.7

Навести приклад складання фактичних калькуляцій:

- витрат на виробництво партії продукції, одиниці ;
- приготування рестораних блюд;
- формування транспортних послуг;
- надання послуг.

ТЕМА 10. ОБЛІКОВА РЕЄСТРАЦІЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ДАНИХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Питання для самоконтролю :

1. Що розуміють під обліковим регістром ?
2. Яким чином використовується інформація, що міститься в облікових регістрах ?
3. Для чого призначені облікові регістри ?
4. Класифікація облікових регістрів.
5. Що забезпечує хронологічний обліковий регістр ?
6. Суть та призначення систематичних та комбінованих облікових регістрів.
7. Надайте характеристику синтетичним обліковим регістрам.
8. Що розуміють під формою бухгалтерського обліку?
9. Які існують сучасні форми бухгалтерського обліку на підприємствах ?
10. Дайте характеристику форми обліку Журнал-Головна.
11. Як використовують меморіально-ордерні форми?
12. Який порядок організації журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку ?
13. Які переваги використання журнально-ордерної форми?
14. Який порядок організації автоматизованої форми бухгалтерського обліку ?
15. Зробіть порівняльний аналіз форм бухгалтерського обліку.

Завдання 10.1

Заповніть обліковий регістр - інвентарну картку об'єкта основних засобів використовуючі наступні вихідні дані:

Підприємство – ТОВ «Катюша»; код ЄДРПОУ 35010300; об'єкт основних засобів – верстат для пошиву одягу; виробник (постачальник) – ТОВ «Ореол»; рік випуску 2014; модель - С\Р. Г. 2010 v; згідно акту виконаних робіт № 10 вартість об'єкта – 18000 грн. у т.ч. ПДВ. На підставі наказу №2 від 28.02.2011 р проведено огляд устаткування та прийнято рішення про введення в експлуатацію під

інвентарним номером 5; акт №12. До верстату додається паспорт устаткування №111-ВШ; гарантійна документація та технічна характеристика – об'єкт прямокутної форми, корпус з металів, вага 200 кг, наявність дорогоцінних металів – срібло 0,03 г.

Наказом №21 від 25.03.2016 р. списано об'єкт основних засобів у зв'язку – невідповідності технічним нормам.

_____ (підприємство, організація)

Типова форма №ОЗ-6
Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 №352

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

Код за УКУД

**Інвентарна картка № _____
обліку основних засобів**

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість об'єктів
Дата	Номер	
16	17	18

_____ (повне найменування та призначення об'єкта)

_____ (найменування заводу-виготовлювача)

_____ (модель, тип, марка)

Цех, відділ, дільни- ця, лінія	Рахунок, субраху- нок	Код аналітич- ного обліку	Первісна балансова вартість, грн.	Код			Норма аморти- заційних відрахувань		Попра- вочний коєфі- цієнт	Устаткування	
				рахунка та об'єкта аналітичного обліку (для внесення аморти- заційних відрахувань)	норма аморти- заційних відраху- вань	Капі- таль- ний рем- онт	На пов- ну від- буд- ову	На капітальни й ремонт		вид	код
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Акт про введення в експлуатацію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць рік)	Номер			Сума зносу за даними переоцінки на 20_ р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дорогоцінні метали			Вибуло (передано)		
дата	Номер		інвентарний	заводський	паспорт			найменування	вид	Маса	бухгалтерський запис (акт, накладна)		причина вибуття (переміщення)
13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	Дата	номер	

Джерело придбання (фінансування) _____
(для державних підприємств)

Зворотний бік форми №ОЗ-6

Добудування, доукомплектування, модернізація, індексація				Ремонт (бухгалтерський запис)							
Дата	Номер	Інвентарний номер	Сума	Дата	Номер	Інвентарний номер	Сума	Дата	Номер	Інвентарний номер	Сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інші відомості				
	Основний об'єкт	Найменування найважливіших прибудов, обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта			
1	2	3	4	5	6

Картку заповнив

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

«__» _____ 20__ р.

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
Картки	Інвентарний		

і т.д.

Залишок на початок дня (04.09.2016 р.) - 0 грн.

Господарські операції:

1. Отримано в касу з поточного рахунка гроші на господарські потреби та виплату зарплати – 16100,00 грн.;
2. Видано з каси під звіт на господарські витрати 400 грн:
  - інженеру Бурцеву В.П.- 140,00 грн;
  - менеджеру Сафоновій О.М. – 180 грн.;
  - експедитору Падюку І.П. – 80 грн.
3. Прийнято до каси від менеджера Сафонові О.М. невикористані залишки підзвітних сум – 30 грн.
4. Видано з каси зарплату робітникам 14100 грн.;
5. Отримано від покупців кошти в оплату товару 800 грн.
6. Здано кошти до банку на кінець дня - ?

Завдання 10.3

Скласти Журнал-ордер за субрахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Вихідні дні:

На ТОВ «Імперія» згідно з аналітичними даними на 31 жовтня 2018 року кінцеве сальдо за рахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами» становить:

Дебетове: Живко І.В. – 37,23 грн; Кравченко О.О. – 15,37 грн.; Пилипенко А.В. – 5,42 грн.; Назаров П.Р. – 23,35 грн.; Потапов К.Л. – 2,15 грн. Кредитове: Мавка Е.Ю. – 7,8 грн.; Савченко Ж.Н. – 2,35 грн.; Ковтун Ф.С. – 6,2 грн.

За звітний місяць на підприємстві здійснені наступні операції:

10.11.18 – видано аносову П.Р. 210 грн. на господарські потреби та погашено заборгованість перед Мавка Е.Ю.

12.11.18 – видано Потапову К.Л. на відрядження 70 грн. Затверджено авансовий звіт Аносова П.Р. в сумі 198 грн., у т.ч. на суму придбаних МШП – 73,44 грн., палива – 91,56 грн. Сума ПДВ – 33 грн.

14.11.18 – затверджено авансовий звіт Назарова П.Р. на суму оприбуткованих запасних частин – 24,6 грн. (у т.ч. ПДВ).

Видано експедитору Савченко Ж.Н. грошові кошти – 735 грн на оплату рахунків постачальників.

16.11.18 – на підставі авансового звіту оприбутковані запасні частини від Живко В.І. в сумі 42,36 грн. з ПДВ. Затверджені витрати на відрядження заступником директора Потапова К.Л. – 67,49 грн. у т.ч. ПДВ – 4,8 грн. Видано на господарські потреби 18 грн. Пилипенко А.В.

17.11.18 – на підставі авансового звіту оприбутковані канцелярські товари від пилипенко А,В. в сумі 12,66 грн. (у т.ч. ПДВ).

18.11.18 – видано начальнику автоколони Живко І.В. у підзвіт 20 грн. Затверджено авансовий звіт Кравченко О.О. та оприбутковані будівельні матеріали в сумі 26,30 грн. (б/ПДВ). ПДВ - ?

20.11.18 – видано Назарову П.Р. 120,0 грн. на придбання продуктів харчування. Сплачено рахунок постачальника через Савченко Ж.Н. у виданій сумі

25.11.18 – оприбутковані товари від Назарова П.Р. в сумі 90 грн. Видано Ковтун Ф.С. на канцелярські потреби – 17 грн.

Завдання 10.4

На основі даних для виконання задачі:

1. відкрити журнал-ордер за рахунком 31 «Рахунки у банках» та дебетову відомість до нього;
2. відобразити в них операції за жовтень 2018 року;
3. вивести залишок на 1 листопада 2018 року.

Дані:

Залишок коштів на розрахунковому рахунку – 1200 грн.

Господарські операції за жовтень 2018 року (табл. 10.1).

Таблиця 10.1

№ зп	Найменування документа та зміст господарської операції	Сума, грн.	
		окрема	Загальна
1	Виписка з розрахункового рахунку за 1-10 жовтня Залишок на 1 жовтня Зараховано: - від покупців за реалізовану продукцію - короткострокова позика банку - від дебіторів в погашення заборгованості - сума мневикористаної зарплати		120000
	Разом Списано: - в оплату рахунків постачальників - в погашення заборгованості різним кредиторам По чеку: - для виджачі зарплати за вересень - на господарські потреби Разом	38500 150000 3000 4000 90000 4000 85000 1000	195500 180000
2	Залишок на 11 жовтня Виписка з розрахункового рахунку за 11-20 жовтня Залишок на 11 жовтня Зараховано: - від покупців за реалізовану продукцію - від дебіторів в погашення заборгованості - від постачальників пол претензіям - суми короткострокового кредиту банків		135500 135500
	Разом Списано: - за рахунками постачальників - в погашення короткострокової позики банку - в погашення заборгованості різним кредиторам По чеку: - для видачі зарплати за першу половину жовтня - на господарські потреби - суми дивидендів - суми банку для придбання інвалюти	128000 6000 3000 19000 75000 10000 27000 21000 500 20000 100000	156000 156000
3	Разом Залишок на 21 жовтня Виписка з розрахункового рахунку за 21-29 жовтня		253500 38000

Продовження таблиці 10.1

Залишок на 21 жовтня		38000
Зараховано:		
- від покупців за реалізовану продукцію	75000	
- від дебіторів в погашення заборгованості	5000	
- суми від перепродажу викуплених акцій	3000	
- в касу по чеку	22000	
- сума торгової виручки	25000	
Разом	130000	
Списано:	780	
- в погашення різним кредиторам	8000	
- органам соціального страхування	2500	
- податки в бюджет	3000	
- проценти за кредит	1200	
- суми штрафів	520	
Разом	8000	
Залишок на 29 жовтня	160000	

11. ОБЛІК ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА, ФОРМУВАННЯ ТА ЗМІНИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Питання для самоконтролю :

1. Перелічить наявні форми власності.
2. Назвіть основні етапи створення підприємства ?
3. Документальне оформлення процесу створення підприємства.
4. Дайте визначення складовим власного капіталу підприємства.
5. Які функції власного капіталу ?
6. Які складники власного капіталу ?
7. Порядок формування статутного капіталу.
8. Функції статутного капіталу ?
9. Дайте визначення неоплаченого капіталу.
10. Відображення в обліку формування капіталу підприємства?
11. За рахунок чого здійснюється збільшення або зменшення статутного капіталу підприємства ?
12. Дайте визначення вилученого капіталу.
13. Як відображається сальдо вилученого капіталу у фінансовій звітності?
14. Дайте характеристику додатково вкладеного капіталу.
15. Дайте характеристику іншого додаткового капіталу.
16. Дайте визначення резервного капіталу. Наведіть причини його формування та можливості використання.
17. Дайте визначення нерозподіленого прибутку.
18. Які напрями використання прибутку підприємства протягом звітного року ?
19. Який порядок покриття непокритих збитків звітного року ?

Завдання

Завдання 11.1.

Петренко В. В., Сіренко Г. Г., Коваленко П. П. та Дзюба М. М. вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря». Зазначена в установчих документах відносна частка окремих учасників у статутному капіталі ТОВ «Зоря» становить: Петренка В. В.– 30 %; Сіренка Г. Г. та Дзюби М. М. – по 25 %; Коваленка П. П. – 20 %. На момент реєстрації ТОВ «Зоря» Петренко В. В. вніс 50 тис. грн, що становить 100 % його частки в статутному капіталі; Сіренко Г. Г.– 80тис. грн, Коваленко П. П. – 70 тис. грн., Дзюба М. М. – 60 тис. грн.

Навести всі позиції першого розділу пасиву балансу створеного ТОВ «Зоря».

Завдання 11.2.

Підприємство випустило акції номінальною вартістю 23 тис.грн. та розмістило за курсом 110 %. Чистий прибуток підприємства становить 12 тис. грн, 15 % його використано на поповнення резервного капіталу, а 20 % - на виплату дивідендів. Підприємство отримало на безоплатній основі необоротні активи номінальною вартістю 50 тис. грн.

Яку суму необхідно навести за позицією «інший додатковий капітал».

Завдання 11.3

Акціонерне товариство «СТРУМ» викупило власні акції по біржовому курсу 370 грн. Далі вони були реалізовані на біржі за ціною 400 грн.

Відобразити в обліку господарські операції (табл. 11.1).

Таблиця 11.1

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Відображено викуп акцій			
2	Відображено перепродаж акцій			
3	Відображено емісійний дохід, який отримано при передпродажу акцій			

Завдання 11.4.

Протягом звітного періоду було створене і зареєстроване ТОВ «Дельта» з СК в розмірі 900 000 тис. грн. Засновниками є «Підприємство А», «Підприємство Б» та фіз. особа. Усі засновники резиденти України. Частки власників у СК розділяються наступним чином:

Підприємство А – 50% (450 000 грн.)

Підприємство Б – 34 % (? грн.)

Фізособа 16 % (? грн.)

Відповідно до статутних документів до СК товариства були внесені:

А – кошти у розмірі 450 000 грн; підприємством Б – основні засоби (обладнання) за узгодженою вартістю 306 000 грн (у т.ч. ПДВ – 51000 грн); фізособою – матеріали за узгодженою вартістю 144 000 грн (без ПДВ). Витрати на доставку і монтаж обладнання становлять 9600 грн (у т.ч. ПДВ – 1600 грн.)

Операції були проведені після реєстрації ТОВ платником ПДВ.

Визначити частки власників .

Відобразити операції в обліку (табл. 11.2)

Таблиця 11.2

№ п/п	Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		Сума
			Дт	Кт	
1	Відображено вартість частки в зареєстрованому СК ТОВ*: *підприємство А *підприємство Б *фізособа				
2	Оприбутковано матеріали, отримані від фізособи як внесок до СК				
3	Отримано кошти від підприємства А як внесок до СК				
4	Оприбутковано обладнання, отримане від підприємства Б як внесок до СК				
5	Відображено податковий кредит із ПДВ				
6	Відображено витрати на доставку і монтаж обладнання				
7	Відображено податковий кредит із ПДВ				
8	Включено до первісної вартості обладнання витрати на доставку і монтаж				

Завдання 11.5.

На підставі рішення загальних зборів учасників ТОВ «Дельта» було прийнято рішення про збільшення СК на суму 600 000 грн. Пропорції часток учасників при цьому не міняються. Учасниками ТОВ внесені на поточний рахунок кошти в загальній сумі 300 000 грн. А також реінвестовані дивіденди за рік у загальні сумі 300 000 грню

Відобразити операції в обліку (табл. 11.3.).

Таблиця 11.3.

№ п/п	Зміст операції	Первинні документи	Бухгалтерський облік		Сума
			Дт	Кт	
1	Відображено збільшення СК ТОВ за рахунок додаткових внесків учасників: – підприємства А (600 000 x 50 %) – підприємства Б (600 000 x 34 %) – фізособи (600 000 x 16 %)				
2	Унесені учасниками кошти: – підприємством А (300 000 x 50 %) – підприємством Б (300 000 x 34 %) – фізособ(300000x16%)				
3	Реінвестовано дивіденди, нараховані: – підприємству А (300 000 x 50 %) – підприємству Б (300 000 x 34 %) – фізособі* (300 000 x 16 %)				
4	Перераховано авансовий внесок із податку на прибуток при виплаті (реінвестиції) дивідендів юрособам				

12. ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПРИДБАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самоконтролю :

1. Що розуміють під господарською операцією?
2. Яким чином проводять оцінку придбаних матеріальних ресурсів ?
3. Якою є економічна суть процесу придбання матеріальних цінностей?
4. Які рахунки використовують для обліку придбання матеріальних цінностей?
5. Порядок обліку надходження матеріальних ресурсів?
6. Як здійснюють облік транспортно-заготівельних витрат?

Завдання

Завдання 12.1.

З наведеного переліку витрат підприємства виберіть ті, що включаються до первісної вартості запасів:

- суми що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю);
- проценти за користування позиками;
- адміністративні витрати звітного періоду;
- суми ввізного мита;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші подібні послуги, пов'язані з пошуком і придбанням запасів;
- понаднормові витрати і нестачі запасів, що виникли у процесі їхнього транспортування;
- затрати на заготівлю та вантажно-розвантажувальні роботи;
- витрати на збут.

Завдання 12.2.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку зазначені операції. Визначити фактичну собівартість кожного виду придбаних матеріальних цінностей.

Операція 1. Підприємством прийнято до оплати розрахунково-платіжні документи постачальника за отримані від нього матеріали:

сталь сортова 800 т по 150 грн. за 1 т на суму _____ грн.

латунний прокат 120 т по 200 грн. за 1 т на суму _____ грн.

Разом _____ грн.

Бухгалтерська проводка: Д-т рах. _____

К-т рах. _____

Фактична собівартість _____

Прийнято до оплати рахунок транспортної організації за перевезення

матеріалів на суму 21 300 грн.

Бухгалтерська проводка: Д-т рах. _____

К-т рах. _____

Завдання 12.3.

ПАТ “Меблі” закупило запаси, їх купівельна вартість склала 7 200 грн. (в т. ч. ПДВ – ? грн.), транспортні витрати на перевезення – 132 грн. (в т. ч. ПДВ – ? грн.). Оплата постачальникам за виробничі запаси здійснена в сумі 7 200 грн., оплата за транспортні витрати – 132 грн.

Визначити первісну вартість виробничих запасів та скласти бухгалтерські проводки.

Первісна вартість _____

Бухгалтерські проводки _____

Завдання 12.4.

Підприємство придбало об'єкт основних засобів вартістю 18 000 грн. (в т. ч. ПДВ – ? грн.), витрати на транспортування становили - 450 грн. (крім того ПДВ – ? грн.). Витрати на установку об'єкта – 800 грн. (крім того ПДВ - ? грн.). Транспортування та установка здійснена підрядними організаціями.

Скласти бухгалтерські проводки та визначити первісну вартість придбаного об'єкта, якщо всі витрати здійснено на умовах передплати.

Первісна вартість _____

Бухгалтерські проводки _____

Завдання 12.5.

За наведеними господарськими операціями скласти Журнал реєстрації господарських операцій підприємства ТОВ “Лана”, в якому визначити кореспонденцію рахунків (по кожній операції окремо) (талиця 12.1.);

2) здійснити розрахунки по операціях там, де це необхідно.

Таблиця 12.1

Зміст господарської операції	Σ, грн.	Дебет	Кредит
1) Від постачальника одержані складом матеріали для виробничих потреб – деревина (оплата не проведена, без урахування ПДВ)	10 000		
2) Відображена вартість навантажувально-розвантажувальних робіт при доставці деревини (оплата не проведена, без урахування ПДВ)	1 000		
3) Відображені витрати на оплату послуг із зберігання матеріалів при доставці їх сторонньою організацією (оплата не проведена, без урахування ПДВ)	500		
4) Відображені витрати на відрядження експедитора	108		
5) Відображені витрати по нарахуванню заробітної плати експедитора	300		
6) Відображені нарахування на заробітну плату експедитора	?		
7) Визначити первинну вартість запасів	?		

13. ОБЛІК ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ, ВИКОНАНИХ РОБІТ, ПОСЛУГ

Питання для самоконтролю :

1. Сутність процесу виробництва.
2. Основні задачі процесу виробництва.
2. За якими ознаками групуються витрати на виробництво?
3. Класифікація витрат виробництва.
4. Надайте характеристику рахунків для обліку виробництва ?
5. Оцінка та облік виходу готової продукції з виробництва.
6. Що означає термін «історична» (фактична) собівартість ?
6. Обчислення собівартості готової продукції.
7. Порядок розрахунку ТЗВ у процесі виробництва

Завдання

Завдання 13.1.

На промисловому підприємстві виготовляють два види продукції — "А" і "Б". Затрати на незавершене виробництво на початок місяця з виробництва продукції "А" становили — 17 800 грн. Планова собівартість одиниці продукції "А" становила 1100 грн. Затрати з незавершеного виробництва на початок місяця з виробництва продукції "Б" становили 21 200 грн. Планова ціна одиниці продукції "Б" становила 1000 грн.

Протягом місяця на підприємстві відбувалися такі господарські операції:

Операція 1. Відпущено за вимогою-накладною сировину і матеріали для потреб виробництва (грн.):

на виробництво продукції "А" 12 000 грн.;

на виробництво продукції "Б" 9 000 грн.;

на загальновиробничі потреби 4 500 грн.

Разом _____ грн.

Бухгалтерська проводка _____

Операція 2. Віднесена сума транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) на витрачену частину сировини і матеріалів згідно з розрахунком-розподілом ТЗВ (грн.):

на виробництво продукції "А" 1050 грн.;

на виробництво продукції "Б" 2010 грн.;

на загальновиробничі потреби 940 грн.

Разом _____ грн.

Бухгалтерська проводка _____

Операція 3. Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва, зайнятих виготовленням (грн.):

продукції "А" 19 000 грн.;

продукції "Б" 14 000 грн.;

працівникам управління цеху 9 000 грн.

Бухгалтерська проводка _____

Операція 4. Проведено належні нарахування на заробітну плату відповідно до чинного законодавства і віднесено на:

виробництво продукції "А" 7 220 грн.;

виробництво продукції "Б" 5 320 грн.;

загальновиробничі витрати 3 420 грн.

Разом _____ грн.

Операція 5. Нараховано амортизацію на основні засоби загальновиробничого призначення на суму 14 000 грн.

Бухгалтерська проводка _____

Операція 6. Акцептовано рахунок-фактуру енергокомпанії за спожиту для виробничих цілей електроенергію за поточний місяць (грн.):

на виробництво продукції "А" 7 100 грн.;

на виробництво продукції "Б" 5 900 грн.;

загальновиробничі витрати 4 000 грн.

Разом _____ грн.

Бухгалтерська проводка _____

Операція 7. Наприкінці місяця визначено, розподілено та списано на витрати виробництва сума загальновиробничих витрат (за аналітичними рахунками до рахунка 23 "Виробництво" та суми загальновиробничих витрат на рахунку 91 "Загальновиробничі витрати") (табл. 8.2).

Бухгалтерська проводка _____

Операція 8. За накладною оприбутковано готову продукцію, випущену з виробництва за плановою собівартістю:

продукція «А» 60 шт. * 1100 грн. 66 000 грн.

Продукція «Б» 50 шт. * 1000 грн. 50 000 грн.

Разом 116 000 грн.

Бухгалтерська проводка _____

Таблиця 8.2

Відомість розподілу загальновиробничих витрат

Вид продукції	Сума прямих витрат, грн.	Відношення загальновиробничих витрат до прямих %	Розподіл непрямих витрат, грн.	Разом витрати, грн
«А»	46370,00		20131,00	66501,00
«Б»	35230,00		15729,00	51959,00
Разом	82600,00	43,4	35860,00	118460,00

Операція 9. Відображення суми відхилення фактичної собівартості випуску готової продукції від планової за калькуляційним розрахунком:

з продукції "А" -599

з продукції "Б" +2159

Бухгалтерська проводка _____

Завдання 13.2.

Визначте виробничу собівартість виготовленої у звітному місяці готової продукції та складіть бухгалтерські проводки з обліку витрат на виробництво та здачі готової продукції на склад, якщо відомо:

1) вартість незавершеного виробництва на початок місяці – 10500,00 грн, а на кінець місяця – 9700,00 грн.;

2) витрати на виробництво продукції у звітному періоді становили: сировини і матеріали – 30000,00 грн.; нарахована зарплата робітникам за виготовлення продукції – 10000,00 грн.

3) відрахування на соціальні заходи – 3806,00 грн.;

4) загальновиробничі витрати – 4000,00 грн у т.ч. розподілені – 3600,00 грн.

Бухгалтерські проводки _____

---

14. ОБЛІК ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА, ВИКОНАНИХ РОБІТ, ПОСЛУГ

Питання для самоконтролю :

1. Що представляє собою облік процесу реалізації та його задачі ?
2. Основні етапи процесу реалізації виробництва
3. Які рахунки використовуються для обліку витрат процесу реалізації ?
4. Готова продукція підприємства та її оцінка.
5. Документальне оформлення процесу реалізації виробництва, виконаних робіт, послуг.
6. Які витрати належать до витрат на збут і як вони відображаються в обліку?
7. Які витрати відображаються до адміністративних витрат і як вони відображаються ?

Завдання

Завдання 14.1.

За наведеними господарськими операціями визначити кореспонденцію рахунків (по кожній операції окремо);

Операція 1. Зараховано в доходи від реалізації вартість відвантаженої покупцям готової продукції за продажною вартістю 80 000 грн.

Операція 2. Списано з балансу готову продукцію, відвантажену (реалізовану) покупцям, за собівартістю її виготовлення 50 000 грн.

Операція 3. Собівартість реалізованої продукції списана на фінансові результати 50000 грн.

Операція 4. Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим збутом (реалізацією) продукції, 3000 грн.

Операція 5. Нараховано стороннім організаціям за посередницькі, транспортні, рекламні та інші послуги, пов'язані із збутом (реалізацією) продукції, 1000 грн.

Операція 6. За рахунок доходів від реалізації нараховано податок на додану вартість, визначений за встановленого до обсягу реалізації 16 000 грн.

Операція 7. Зараховано на поточний рахунок підприємства кошти, одержані від покупців за відвантажену їм продукцію, 80 000 грн.

Операція 8. Наприкінці звітного періоду списано суму чистого доходу від реалізації готової продукції (за вирахуванням податку на додану вартість) на фінансові результати 64000 грн.

Операція 9. Наприкінці звітного періоду списано на фінансові результати витрати на збут 4000 грн.

Операція 10. Списано прибуток від реалізації, визначений шляхом зіставлення дебетового і кредитового оборотів на рахунку "Фінансові результати", 2000 грн.

Завдання 14.2

Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку, вказати первинні документи.

ТзОВ “А” підприємство роздрібної торгівлі придбало товари на суму 1200 грн., в т.ч. ПДВ. На товар, що надійшов, встановлена торгова націнка – 13 %, ТЗВ – 120 грн., в т.ч. ПДВ.

Завдання 14.3

ТзОВ “Зоряна” є виробником мебелі. В поточному місяці (листопаді) виготовлено 20 столів офісних, собівартість яких склала 100 грн. за одиницю.

Протягом листопада реалізовано 15 столів. Продажна вартість столів була визначена в розмірі 180 грн., в т.ч. ПДВ.

Відобразити операції в обліку (табл. 14.1.).

Таблиця 14.1.

№	Зміст	Д	К	Сума
1	Оприбутковано з виробництва на склад готову продукцію – столи (20 шт. по 100 грн.)			
2	Відвантажено покупцям столи (15 шт.) за продажною вартістю $15 \times 180 = 2700$			
3	Відвантажено покупцям столи (15 шт.) за продажною вартістю $15 \times 180 = 2700$			
4	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ			
5	Відображено собівартість реалізованих столів (15 шт. по 100 грн.)			
6	Одержано від покупців кошти в оплату реалізованих столів			

ТЕМА 15. ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Питання для самоконтролю:

1. Що є фінансовим результатом діяльності будь-якого підприємства ?
2. Яким чином визначається фінансовий результат підприємства ?
3. В чому полягає завдання бухгалтерського обліку фінансових результатів ?
4. Наведіть загальне значення прибутку підприємства.
5. Які рахунки використовують для обліку фінансових результатів ?
6. Надайте характеристику рахунків для обліку фінансових результатів.
7. Навести класифікацію доходів та втрат від здійснення господарської діяльності

Завдання

Завдання 15.1.

Сформулюйте зміст господарських операцій (табл. 15.1)

Таблиця 15.1

Дебет	Кредит	Зміст господарської операції
44	79	
44	40	
311	701	
701	791	
901	26	
424	745	
791	441	
301	702	
79	92	

Завдання 15.2.

В результаті повені в березні 2008 року втрати товарів на підприємстві становили 400000грн. Сума відшкодування страховою компанією згідно з умовами договору 350000 гривень. Збиток підприємства внаслідок повені становить 50000 грн. Відобразити в бухгалтерському обліку результати наслідків стихійного лиха.

Завдання 15.3.

ІТ-компанія уклала договір на супроводження програмного забезпечення протягом року. Умовами договору передбачено, що замовник може обрати сплату 12 000 грн щомісяця, тоді вартість за договором становитиме 144 000 грн, або обрати річну плату в сумі з урахуванням ПДВ 126 000 грн¹, що підлягає сплаті єдиним платежем на початку дії договору та не повертається замовнику, якщо він не потребуватиме надання послуг у будь-який період дії договору.

Дія договору починається 20.02.2017 р. та закінчується 19.02.2018 р.

Як відобразити визнання доходу та понесених для його отримання витрат у виконавця в обліку, якщо замовник обирає внесення одноразової річної абонентської плати ? (табл. 15.2).

Таблиця 15.2

№ зп	Дата операції	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.					
2.					

3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					

Завдання 15.4

Необхідно відобразити за допомогою бухгалтерських проводок на рахунку 79 "Фінансові результати" наведені операції. Дані для виконання:

1) списана фактична собівартість реалізованої готової продукції –72030 грн _____;

2) списані адміністративні витрати –12110 грн _____;

3) списані витрати на збут –4494 грн _____;

4) відвантажена готова продукція вітчизняним покупцям на суму 110040 грн (у тому числі ПДВ –18340 грн) _____;

5) списаний чистий дохід від реалізації готової продукції (суму визначити) _____;

_____;

б) визначений фінансовий результат діяльності підприємства _____

_____.

ТЕМА 16. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Питання для самоконтролю:

1. Яка роль та значення звітності в управлінні господарством ?
2. Дайте визначення фінансової звітності.
3. Які вимоги ставляться до звітності ?
4. За якими ознаками класифікують звітність ?
5. У чому полягає порядок складання звітності ?
6. Які способи перевірки звітності існують ?
7. Назвіть основні принципи фінансової звітності.
8. Охарактеризуйте вимоги, що ставляться перед звітністю.
9. Поясніть порядок подання фінансової звітності.
10. Які існують форми фінансової звітності ?
11. Навести терміни та порядок звітування підприємствами.
12. Хто несе відповідальність за складання фінансової звітності ?
13. Мета складання балансу, його структура та характеристика.
14. Структура і форма Звіту про рух грошових коштів.
15. Звіт про фінансові результати: мета складання та структура.
16. Мета складання та структура Звіту про Власний капітал.

Завдання

Завдання 16.1

Заповнити інформаційні потреби користувачів фінансових звітів (табл.16.1)

Табл. 16.1

№ зп	Група користувачів	Інформаційні потреби	Прийняття рішень на основі аналізу інформації звітів
1	Інвестори (існуючі та потенційні)		
2	Працівники		

3	Банки		
4	Постачальники та інші кредитори		
5	Клієнти (замовники)		
6	Уряд		
7	Громадкість		

Завдання 16.2.

На підставі даних оборотної відомості скласти Баланс ТОВ «Деметра+» підприємства та Звіт про фінансові результати (таблиця 16.2.).

Таблиця 16.2.

ТОВ «Деметра+»

Оборотна відомість за 2018 р.

№ зп	№ рахунку	Сальдо на початок		Оборот за період		Сальдо на кінець	
		Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1	311	28 815,08		195570,35	206136,08	18249,35	
2	301			80513,78	80310,94	202,84	
3	301,1	100,00		100,00	200,00		
4	301,2			200,00	200,00		
5	112	178,00		31486,17	30202,79	1461,38	
6	371			62185,56		62185,56	
7	441				12391,5		12391,5
8	372		2422,79	68822,18	67653,80		1254,41
9	791		5226,21	140323,69	135097,48		
10	152	394008,40		380,00	394388,40		
11	154			1160,00	1160,00		
12	69				29777,62		29777,62
13	703			155219,71	155218,71		
14	702,1			9770,25	9770,25		
15	702,2			3082,53	3082,53		

Продовження табл. 16.2

16	84			102756,20	102756,20		
17	811			10340,00	10340,00		
18	209	16,00			16,00		
19	08		16,00			16,00	
20	361	46382,96		59130,16	69779,98	35733,14	
21	631		14642,77	26585,92	15629,29		3686,14
22	282	106019,40		28923,00	12932,78	122009,62	
23	284	514,40		759,60	500,00	774,00	
24	285		72444,03	2180,42	9384,78		79648,39
25	902			3727,31	3727,31		
26	39	200,00		588,00	388,00	400,00	
27	685		68661,83	111623,06	126686,66		83725,43
28	641,1			300,00	300,00		
29	641	90717,16		23275,35	32975,01	81017,50	
30	641.2		253,75	1199,74	980,52		34,53
31	641.3		4,00	54,00	73,00		23,00
32	641.4		50,00	350,00	7029,00		6729,00
33	104	48272,33		394388,40		442660,73	
34	127	5637,50		1160,00		6797,50	
35	46	45820,00			211,00	45609,00	
36	40		600000,00				600000,00
37	821			3432,88	3432,88		
38	822			155,10	155,10		
39	823			134,42	134,42		
40	824			69,28	69,28		
41	661		2037,92	12377,90	10340,00		0,02
42	651		823,43	3639,68	3489,24		672,99
43	652		56,27	314,77	258,50		
44	653		42,54	1052,09	183,28	826,27	
45	654		15,69	85,11	69,28	0,14	
		766681,23	766681,23	1537432,61	1537432,61	817943,03	87943,03

Додаток 1 до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
Знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковую- ються за методом участі в капіталі ін підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Продовження таблиці

1	2	3	4
Пасив	Код рядка	На початок звіт-ного періоду	На кінець звіт-ного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необ. активами, утрим. для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Установа/бюджет _____ Дата (рік, місяць, число)
 Територія _____ за ЄДРПОУ
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОПФГ
 Орган державного управління _____ за КОДУ
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД
 Одиниця виміру: грн.
 Періодичність: квартальна, річна

КОДИ	
	01

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за _____ 20__ року

Форма № 2-дс

І. ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
ДОХОДИ			
Доходи від обмінних операцій			
Бюджетні установи	2010		
Доходи від надання послуг (виконання робіт)	2020		
Доходи від продажу активів	2030		
Фінансові доходи	2040		
Інші доходи від обмінних операцій	2050		
Усього доходів від обмінних операцій	2080		
Доходи від необмінних операцій			
Податкові надходження	2090		
Неподаткові надходження	2100		
Трансферти	2110		
Надходження до державних цільових фондів	2120		
Інші доходи від необмінних операцій	2130		
Усього доходів від необмінних операцій	2170		
Усього доходів	2200		
ВИТРАТИ			
Витрати за обмінними операціями			
Витрати на виконання бюджетних програм	2210		
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	2220		
Витрати з продажу активів	2230		
Фінансові витрати	2240		
Інші витрати за обмінними операціями	2250		
Усього витрат за обмінними операціями	2290		
Витрати за необмінними операціями			
Трансферти	2300		
Інші витрати за необмінними операціями	2310		
Усього витрат за необмінними операціями	2340		
Усього витрат	2380		
Профіцит/дефіцит за звітний період	2390		

**II. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ) ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ
ВИДАТКІВ ТА КРЕДИТУВАННЯ БЮДЖЕТУ**

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Загальнодержавні функції	2420		
Оборона	2430		
Громадський порядок, безпека та судова влада	2440		
Економічна діяльність	2450		
Охорона навколишнього природного середовища	2460		
Житлово-комунальне господарство	2470		
Охорона здоров'я	2480		
Духовний та фізичний розвиток	2490		
Освіта	2500		
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2510		
УСЬОГО:	2520		

III. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ (КОШТОРИСУ)

Стаття	Код рядка	Загальний фонд			Спеціальний фонд				
		план на звітний рік	план на звітний період з урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 5 мінус графа 4)	план на звітний рік	план на звітний період з урахуванням змін	фактична сума виконання за звітний період	різниця (графа 9 мінус графа 8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ДОХОДИ									
Податкові надходження	2530								
Неподаткові надходження	2540								
Доходи від власності та підприємницької діяльності	2541								
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	2542								
Інші неподаткові надходження	2543								
Власні надходження бюджетних установ	2544								
Доходи від операцій з капіталом	2550								
Офіційні трансферти, з них:	2560								
від органів державного управління	2561								
Цільові фонди	2570								

Надходження державних цільових фондів	2580								
Надходження Пенсійного фонду України	2581								
Надходження Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	2582								
Надходження Фонду соціального страхування України	2583								
Інші надходження	2590								
Усього доходів	2600								
ВИТРАТИ									
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	2610								
Використання товарів і послуг	2620								
Обслуговування боргових зобов'язань	2630								
Поточні трансферти, з них:	2640								
органам державного управління інших рівнів	2641								
Соціальне забезпечення	2650								
Інші поточні видатки	2660								
Нерозподілені видатки	2670								
Придбання основного капіталу	2680								
Капітальні трансферти, з них:	2690								
органам державного управління інших рівнів	2691								
Внутрішнє кредитування	2700								
Зовнішнє кредитування	2710								
Усього витрат	2780								
Профіцит/дефіцит за звітний період	2790								

IV. ЕЛЕМЕНТИ ВИТРАТ ЗА ОБМІННИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Витрати на оплату праці	2820		
Відрахування на соціальні заходи	2830		
Матеріальні витрати	2840		
Амортизація	2850		
Інші витрати	2860		
Усього	2890		

ТЕМА 17. СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Питання для самоконтролю:

1. Для чого призначений управлінський облік ?
2. Що є об'єктом управлінського обліку ?
3. Що є предметом управлінського обліку ?
4. Яка інформація використовується в управлінському обліку ?
5. Назвіть методи управлінського обліку.
6. Перелічте принципи управлінського обліку.
7. Які визнаєте функції управлінського обліку.
8. Етапи розвитку управлінського обліку.
9. Поясніть зв'язок управлінського та фінансового обліку.

Завдання

Завдання 17.1

Провести порівняння трьох видів обліку. Заповнити пропущені елементи в таблиці 17.1.

Таблиця 17.1.

Порівняння фінансового, управлінського та податкового обліку

Зона порівняння	Фінансовий облік	Управлінський облік	Податковий облік
1	2	3	4
Обов'язковість ведення	Визначається ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»		
Мета обліку			Контроль за правильним, повним та своєчасним нарахуванням та сплатою податків до бюджетів
Правила ведення обліку	Заснований на загальноприйнятих принципах		

Продовження табл. 17.1

1	2	3	4
Основний внутрішній документ, який визначає порядок ведення обліку			
Користувачі інформації			Зовнішні та внутрішні користувачі
Об'єкти обліку та звітності	Підприємство в цілому		
Частота подання звітності			По закінченні податкового періоду
Точність інформації		Визначається управлінським персоналом, має велику кількість приблизних оцінок	
Часовий аспект інформації	Відображає події, що вже відбулися		
Міра відкритості інформації			Інформація відкрита внутрішнім та зовнішнім користувачам
Необхідність використання методу подвійного запису	Використання обов'язкове		

Завдання 17.2.

Провести дискусію за наведеними нижче позиціями (таб.. 17.2.).

Таблиця 17.2.

<i>Спільна позиція</i>	<i>Аргументи</i>	
	<i>За</i>	<i>Проти</i>
1.Управлінський облік на Заході здійснюється, головним чином, управлінським персоналом, а не бухгалтерами		
2.Головним в терміні “управлінський облік” є слово “управління”		

3. Системи управлінського обліку впроваджують на основі чинного законодавства		
4. Системи управлінського обліку основну увагу приділяють передбаченням на перспективу і нехтують історичною інформацією		
5. Управлінський облік допомагає підвищити якість управління		
6. Системи управлінського обліку здатні зробити слабких менеджерів сильними		
7. Управлінський облік є корисним засобом при виконанні менеджерами їх роботи		
8. В управлінському обліку не використовується інформація фінансового обліку		
9. Управлінський облік одночасно є областю дослідження і професією		
10. Управлінський облік краще за все спрацьовує, коли в системі є зворотній зв'язок		

Завдання 17.3.

Які принципи управлінського обліку реалізовані в нижче наведених ситуаціях ?

1. На ПАТ “Молочник” звітний період для внутрішньої звітності щодо руху сировини та готової продукції встановлено в один тиждень, оскільки оборотність оборотних засобів на підприємстві досить висока.

2. Дані первинного і зведеного обліку розрахунків з дебіторами використовується бухгалтерією ТЗОВ “Оберіг” в двох аспектах: для визначення резерву сумнівних боргів та для контролю за строками погашення дебіторської заборгованості і прийняття рішень щодо вибору контрагентів.

3. На ПрАТ “Чудо” витрати та доходи кожного цеху за звітний період детально аналізуються і використовуються для планування на майбутній звітний період. Планування проводиться в грошовому вимірнику.

Завдання 17.4.

Серед наведених груп користувачів бухгалтерської інформації виділити внутрішніх та зовнішніх користувачів та назвати інформацію, яка їх може цікавити (табл. 17.3).

Таблиця 17.3.

<i>Користувачі інформації</i>	<i>Інформація</i>
Відділ технічного контролю	Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства, зосередженні у статистичній звітності
Податкова міліція	Дані про рух запасів
Центральне статистичне управління	Норми праці, кількість явок та неявок на роботу
Кредитний відділ обслуговуючого банку	Суми нарахованих податків та строки їх сплати
Відділ кадрів	Розмір доходу
Табельник цеху	Ціни, тарифи, платоспроможність дебіторів
Робітники підприємства	Загальний фінансовий стан підприємства, що впливає на розмір заробітної плати
Служба маркетингу	Фінансовий результат
Інноваційний фонд	Показники ліквідності та платоспроможності підприємства
Зав. складським господарством	Штатний розклад, розмір посадових окладів
Дебітори	Норми виходу продукції та стандарти її якості
Акціонери	Ціни на продукцію, роботи, послуги, форми оплати за товари

ТЕМА 18. МІЖНАРОДНА СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Питання для самоконтролю :

1. Що розуміють під стандартизацією та гармонізацією обліку.
2. Етапи становлення національної системи бухгалтерського обліку.
3. Поясніть причини створення МСБО.
4. Перелічіть принципи МСБО.
5. Які організації займаються розробкою МСБО та МСФЗ ?
6. Які стадії включає процес розробки МСБО ?
7. Структура міжнародного стандарту.
8. В якому році Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку було перейменовано на Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку?
9. Скільки існує МСБО та МСФЗ ?
10. Які цілі Ради з МСБО? Яка її організаційна структура?
11. Що таке концептуальна основа міжнародних стандартів? Яка її ціль і які питання розглядаються в концептуальній основі?
12. На звіти підприємств яких галузей і форм власності поширюється концептуальна основа?
13. Порядок подання фінансової звітності за МСФЗ.
14. Який звітний період та терміни подання звітності за МСФЗ ?

Тема рефератів :

1. Досвід застосування МСФЗ в різних країнах світу.
2. Проблеми застосування МСФЗ в Україні.
3. Роль і призначення МСФЗ в сучасній системі обліку.
4. Проблеми трансформації бухгалтерського обліку в Україні за МСБО.

Завдання

Завдання 18.1

Провести порівняння МСФЗ ТА ПСБО за положеннями наведеними в таблиці 18.1.

Таблиця 18.1.

Порівняльна характеристика МСФЗ та ПСБО

Положення	ПСБО	МСФЗ
Вимога суворого дотримання стандартів		
Концептуальна основа		
Зміст щодо складу і змісту фінансових звітів		
Форми фінансових звітів		
Проміжна фінансова звітність		
Зміст приміток до фінансових звітів		
Поняття суттєвості у фінансовій звітності		

Завдання 18.2.

Поєднати терміни зі змістом. Результат оформити у таблиці 18.2.

Таблиця 18.2.

З з/п	Визначення структури	Буква	Характеристика
1	Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку	А	Наглядає за роботою РМСБО, її структурою, стратегією, а також займається збором коштів для забезпечення її діяльності (до 31 березня 2010 року називався Фонд КМСБО);
2	Фонд МСФЗ	Б	надає поради та консультації РМСБО та Фонду МСФЗ.
3	Моніторингова рада	В	цільові групи експертів за окремими проектами порядку денного
4	Комітет з тлумачення МСФЗ	Г	розробляє тлумачення МСФЗ для їх подальшого затвердження РМСБО.
5	Дорадча Рада з МСФЗ	Д	наглядає за роботою опікунів Фонду МСФЗ, бере участь у висуванні кандидатів на опікунів Фонду МСФЗ та їх затвердженні.
6	Робочі групи	Ж	Одноосібно відповідає за розробку МСФЗ та затверджує тлумачення МСФЗ;

ТЕМА 19. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Питання для самоконтролю:

1. Пояснити значення та навести основні передумови раціональної побудови бухгалтерського обліку на підприємстві.
2. Які форми побудови бухгалтерського обліку ви знаєте ?
3. Яким чином може бути побудована структура бухгалтерії ?
4. Розподіл обов'язків облікових працівників.
5. Права, обов'язки та відповідальність головного бухгалтера.
6. Хто несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві ?
7. Навести основні складові організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
8. Які найпоширеніші недоліки зустрічаються щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві ?

Завдання

Завдання 19.1

Розробити посадові інструкції головного бухгалтера, бухгалтера з оплати праці, касира.

Завдання 19.2

Розробити та оформити у вигляді додатка Наказ про облікову політику підприємства. «Аграрне».

Завдання 19.3

Розробити анкету, яку можна було б використати для претендентів на посаду:
а) головного бухгалтера; б) касира; в) спеціаліста з фінансового обліку; г) спеціаліста з управлінського обліку.

ТЕМА 20. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК ТА ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ ЙОГО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Питання для самоконтролю:

1. Навести основні особливості становлення бухгалтерського обліку як науки.
2. Поняття, види та значення наукових досліджень у галузі бухгалтерського обліку.
3. Які відомі наукові дослідження у галузі бухгалтерського обліку.
4. Навести методику пошуку джерел наукової інформації.
5. Охарактеризувати типові методи наукових досліджень.
6. Яким чином відображаються результати наукової роботи ?
7. Оформлення результатів бухгалтерських наукових досліджень.
8. Які ви знаєте бухгалтерські наукові школи ?

Завдання

Завдання 20.1

Заповнити пропущені позиції щодо класифікації основних видів наукових досліджень у галузі бухгалтерського обліку (табл. 20.1)

Таблиця 20.1

Види наукових досліджень	Характеристика
Нормативні	
Позитивні	Основною метою є вивчення впливу інформації фінансових звітів підприємств на ринкову вартість їх акцій. За результатами таких досліджень на сьогодні розроблено декілька гіпотез, що пояснюють співвідношення між показниками фінансової звітності та ціною акцій на фондовому ринку. Такі дослідження пояснюють і пропонують практику ведення бухгалтерського обліку
Кількісні	

Якісні	
Прикладні	Призначені для швидкого вирішення конкретних, переважно вузьких, бухгалтерських проблем
Фундаментальні	
Описові	Лише аналізують вже існуючу наукову, статистичну та аналітичну інформацію, порівнюють її та вивчають тенденції змін
Аналітичні	

Завдання 20.2.

Розташувати наведені нижче етапи типового наукового одслідження у сфері бухгалтерського обліку в порядку проведення. Заповнити дані схематично.

1. Проблема
2. Об'єкти
3. Ідея
4. Ознайомлення з обраною для дослідження проблемою
5. Актуальність
6. Наукові факти
7. Гіпотеза
8. Визначення завдання
9. Вибір методів
10. Напрямок
11. Аналіз інформації
12. Вибір теми
13. Попередній варіант наукової роботи
14. Групування та систематизація інформації
15. Предмет
16. Визначення мети
17. Остаточний план
18. Попередній план
19. Пошук інформації
20. Попередні висновки
21. Впровадження результатів
22. Остаточний варіант наукової роботи

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про електронні документи та електронний документообіг : закон України від 22.05.2003 № 851-IV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р. № 88, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
8. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>

10. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості ; затв. наказом М-ва промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. – Київ : Інформаційно-аналітичне агенство, 2007. – 305 с.

11. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>

12. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

13. Про Примітки до річної фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>

14. Загальні вимоги до фінансової звітності : національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

15. Консолідована фінансова звітність : національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

16. виправлення помилок і зміни у фінансових звітах : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 6 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>

17. Основні засоби : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

18. Нематеріальні активи : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

19. Запаси : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

20. Дебіторська заборгованість : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

21. Зобов'язання : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

22. Дохід : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

23. Витрати : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>

24. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва : положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>

25. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець та ін. ; за заг. ред. [із передм.] Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доповн. і переробл. – Житомир: Рута, 2009. – 912 с.

26. Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посібник / за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. – Львів: Ажур, 2009. – 1112 с.

27. Бухгалтерський облік для економістів і правознавців : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. А. Кузьмінського. – К. : КНЕУ 2007. – 648 с.

28. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / за ред. М. Д. Корінька. – Державна академія статистики, обліку та

аудиту Держкомстату України. – К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2009. – 459 с.

29. Бутинець Ф. Ф. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. : у 2-х ч. – 2-е вид., доп. і перероб. / Ф. Ф.Бутинець. – Житомир : Рута, 2001. – Ч. 1.– 512 с.

30. Бутинець Т. А. Документування господарських операцій: теорія, методологія, комп'ютеризація / Т. А. Бутинець. – Житомир : ЖІТІ, 1999. – 412 с.

32. Голов С. Ф. Фінансовий облік : підручник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко, Г. А. Ямборко. – К.: Лібра, 2005 – 976 с.

33. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2009. – 422 с.

35. Кужельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/49/3605.html>

36. Облікова політика : навч. посіб. / В. М. Савченко, О. В. Пальчук, Л. В. Садовська та ін. ; за ред. Г. М. Давидова. – К. : Знання, 2010. – 479 с.

37. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / за ред. В. С. Леня – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 696 с.

38. Організація бухгалтерського обліку : навч. пос. / Ф. Ф. Бутинець, О. В. Олійник, М. М. Шигун, С. М. Шулепова. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 576 с.

39. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку : монографія / О. М. Петрук. – Житомир, 2005. – 420 с.

40. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 421 с.

41. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2009. – 260 с.

42. Пушкар М. С. Історія обліку та контролю господарської діяльності : навч. посіб. / М. С. Пушкар, Н. В. Гавришко, Р. В. Романів . – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 223 с.

43. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет : от истоков до наших дней : учеб. пособ. для вузов / Я. В. Соколов . – М. : Аудит, Юнити, 1996. – 636 с.
44. Соколов Я. В. Очерки по истории бухгалтерского учета / Я. В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 1991. – 400 с.
45. Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – Рек. МОН 2-ге вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2012. – 647 с. – Вища освіта ХХІ століття.
46. Теория бухгалтерского учета : под ред. Кутера М. И. – М. :Финансы и статистика, 2002. – 640 с.
47. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. – 5-те вид. допов. і перероб. – К. : Алерта, 2013. – 982 с.
48. Крупка Я Д. Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк та ін.– К. : Хай-тек Прес, 2011. – 544 с.
49. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 670 с.
50. Ловінська Л. Г. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців у схемах і таблицях : навч. посіб. / Л. Г. Ловінська, Я. В. Олійник, Л. О. Галат. – К. : КНЕУ, 2005. – 329 с.
51. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія / Л. Г. Ловінська. – К. : КНЕУ, 2006. –256 с.
52. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика – 3-тє видання : навч. пос. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 608 с.
53. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку : навч. посіб. / Н. М. Малюга ; за ред. Ф.Ф. Бутинця. –Житомир : ПП “Рута”, 2003. –476 с.
54. Пасько Т. О. Історія бухгалтерського обліку : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Т. О. Пасько. –Суми : ВТД Університетська книга, 2009. –141 с.
55. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Романчиков. –К. : Центр навч. літ-ри, 2007. –254 с.

56. Чебанова Н. В. Фінансовий облік : підручник. – К. : Академія, 2007. – 704 с.
57. Чижевська, Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики / Л. В. Чижевська. – Житомир : ЖІТІ, 1998. – 408 с.
58. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. – К. : Знання, 2004. – 447 с.
59. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки : сучасні економічні теорії : навч. посіб. / О. О. Шевченко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2012. – 280 с.

Навчальне видання

АКИМОВА Наталія Сергіївна
ГОВОРУХА Олена Олександрівна

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

з дисципліни

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 071 Облік і оподаткування
галузі знань 07 Управління та адміністрування

В авторській редакції

План 2019 р. (II півріччя), поз.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Друк цифровий
Ум.друк. арк. Тираж 100 прим. Зам.

Видавництво та друк

ФОП Іванченко І.С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, 61135

тел.: +38 (050/093) 40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

www.monograf.com.ua